HỘI-THÀNH TIN-LÀNH VIỆT-NAM THÁNH-KINH THẦN-HỌC-VIỆN NHA-TRANG

NGỮ-VỰNG THẦN HỌC

Soon già: Myc-su PHAM-XUÂN-TÍN

HỘI-THÁNH TIN-LÀNH VIỆT-NAM THÁNH-KINH THẦN-HỌC-VIỆN NHA-TRANG

NGỮ-VỰNG THẦN HỌC

Soan già: Myc-sư PHAM-XUÂN-TÍN

Theological Vocabulary

Vietnamese Edition

Copyright 2015 Voice Media

info@VM1.global Web home: <u>www.VM1.global</u>

All rights reserved. No part of the publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic, or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law. For permission requests, email the publisher, addressed "Attention: Permission Coordinator," at the address above.

This publication may not be sold, and is for free distribution only.

THAY LỜI TỰA

Trong những năm nghiên cứu và học hỗi Thầnhọc cũng như dịch và soạn các bài thuộc khoa này tôi thường bị lúng-túng. Lúng túng chẳng những vì thiếu ngữ-vựng hay tài-liệu mà còn vấp phải vấn dễ nhứt trị nữa.

Bởi lễ ấy tôi lưn-ý sưu-tầm tập Ngũ-tựng này trước đề giúp mình trong khi học thêm, sau cũng giúp các anh chị dang theo khóa Thần-học phần nào.

Vì thiếu phương tiện, nên tôi cho quay rô-nê-ô từng tập một vào năm 1970 và xin quý Bạn chỉ giáo những lầm lỗi và thiếu sót.

Trong thời gian tu-học, tối lợi dụng mùa hè để sửa đồi và bồ túc.

Lời cầu nguyện tha thiết của tôi là xin Đức Chúa Trời Ba Ngôi đoái dùng tập Ngữ vựng Thần học này giúp ích cho Giáo-hội Cải chánh ở đất nước Việt Nam yêu quý. Amen.

> Hè năm 1973 Mục-sư PHẠM-XUÂN-TÍN

THEOLOGICAL VOCABULARY NGỮ-VỰNG THẦN-HỌC

A

Aah - Tehuti Thần mặt trăng của người Ai-cập

Aaron Arôn, Anh của Môise

Aaronic blessing : Lời chúc phước của Thầy tế-lễ Arôn (Dân 6:24-26)

Aaronites Liên quan với. Arôn Thầy tế lễ Do-Thái

Ab 1) Tháng thứ năm của người Do-thái
2) Một Tôn - giáo của Ai-cập

Abaddon A-ba-dông, nơi tối tăm

Abba 1) Aba' tiếng Aram có nghĩa là Cha hoặc Đức Chúa Trời

2) Giáo sư hoặc nhà

thông thái của người Do-Thái

Abadon Sự phóng túng Bổ

Abase oneself Tu ty

Abbess Nữ tu viện trưởng

Abbey Tu viện trưởng

Abbot Tu viện trưởng

Abecedarians Ban viên Tân phái Nicolas Storch

Abel Abên, em của Cain, con của Adam (Sáng 4:2)

Abelard, Pierre (Peter) Abêla, Một triết gia và một thần đạo gia (1.079-1.142)

Abgar, Legend of Thánh truyện của Ápga (Thế kỷ III) Abhor Khả ố, gờm ghế Abide, Abiding Ở, Cư trú Ability Tài năng Abjuration Sự bội đạo Abjure Thệ Tuyệt Able Năng lực Ablution Lễ rửa tội Abnegate Bỏ (đạo) Abnormal Khác thường,

- Bất bình thường Abode Nhà ở, chỗ ở
- Abode (Heavenly) Thiên đàng
- Abolish Bãi bỏ, Phế bỏ Abolitionism Phong trào bãi bỏ chế đô nô lệ
- Abomination Điều khả ố, Sự góm ghiếc. Danh từ trong Kinh thánh chỉ về một điều gì trái với lễ nghi và sự tin kinh thánh
- Abomination of desolation Sự gờm ghiếc của sự tàn phá

Aborigines Thờ nhân Abound Dư dật Aboye Ở trên Abracadabra Từ liệu phù phép gốc Sy-ri Abraham Áp-ra-ham

- Abraham, Apocalypse of Sách khải-thị của Ápra-ham (Thế kỷ thứ II S.C.)
- Abraham's bosom Long của Áp-ra-ham (Luca 16:22)
- Abrahamic covenant Giao ước Áp-ra-ham
- Abraham's seed Dong dõi Áp-ra-ham
- Abraham, Tesment of Kinh của Áp-ra-ham (của người Do-thái, trong thế-kỷ Il)

Abrahamites Tà - thuyết Áp-ra-ha-mit (ở Sy-ri, chối thàn-tánh của Krit, thế kỷ 9)

Abrenuntiatio Tuyệt đối thể

Absence Khiếm diện, Sự Abstemii Tín hữu không được dự lễ tiệc thánh

- 5 —

Absolute, The Đấng tuyệt đối

Absolute attribute Bản tánh tuyệt đối

Absolute being Đấng tuyệt đối

Absolute cause Nguyên nhân tuyệt đối

Absolute dependence Độc lập tuyệt đối

Absoluțe Idea Ly tưởng tuyệt đối

Absolute Idealism Tuyệt đối lý-tưởng thuyết

Absolute Necessity Sự cần yếu tuyệt đối

Absolute Predestination Tiền định tuyệt đối

Absolute value Giá trị tuyệt đối

Absolutity Tuyệtđối tính Absolution Sự xá tội Absolutions of the Dead

- Service Lễ cầu nguyện xá tội cho kẻ chết
- Absolutism Tuyệt đối luận, thuyết tuyệt đối chánh trị chuyên chế

Absorption Hấp thụ Abstain Kiếng cử Abstinence Sự kiếng, cử . Abstinents Tôn phải ở Pháp vào thế kỷ III lên án sự cưới gả, thịt và rượu cho là ma quỹ dựng nên

Abstract Trừu tượng, Toát yếu

Abstractionism Trừu tượng thuyết

Absurd Phi lý Abundance Sư dư đật,

Sự phóng túng

Abyss Vực thẳm, vực không đáy

 1) Cựu ước: Nơi các linh hồn ở
 2) Tân ước: Nơi giam

cầm Sa tan và ác quỉ

Abyssian Church Hộithánh Ê-ti-ô-pi

A.C 1) Chữ viết tắt về Ante Christum: trước Krist 2) Chữ viết tắt về Anno-Christi; trong năm của Krist

_	6	-

Acacian Schism Một i nhánh của nhóm Arianism trong thế kỷ IV

A

Acatholic Không phải Công-giáo

- Accad Thành phố A-cát do Nim-Rốt xây dựng
- Acca Larentia A-ca Larên-ti-a (Nữ thần của La-mã)

Accept Nhận lãnh

Acceptance Sự nhận, Sự nhâm

Accepter Người thọ lãnh

Accidence (attribute not part of essence) Ngẫu tánh

Accidence Tai nan; Tai biến

Accidentalism Ngẫu nhiên luận

Acclaim Hoan-hô

Accommodation Sy thuận tiện

Accomplice Đồng -lõa Accomplishment of GOD Sự hoàn tất của ĐỨC CHÚA TRỜI

Accord Đồng tinh; Đồng y

Accountability' Sự khai trình, Sự giải thích

Accursed Dáng góm-ghê

Accuse Khiếu tố

Accusation Sy to cao

Achieve Dat dugc

Acknowledge Nhin nhận

Acknowledgement of GOD Sự nhìn nhận của Đức Chúa Trời

Acolyte Tu-si

Acquisition Sự thu nhận được

Acrostic Chết cú thi. Bài thơ mà các chữ đầu hiệp thành một chữ có nghĩa như: chữ Ichthus Hylạp có nghĩa là con cá, Iesous: Giê-Xu, Christos : Krist Theou: của Đức Chúa Trời. Uiou: Con (Chúa-Con)

~	7	

Acts Hanh vi

- Acts of GOD Hanh động của Đức Chúa Trời
- Acts, Apocryphal Ngụy kinh công vụ (Thứ Kinh)
- Acts, Book of the Sách công vụ các sứ đồ
- Acts of the Martyrs Sy dau kbồ của kẻ tuận-đao
- Act of Supremacy Sắclệnh về quyền tối cao (Ban hành vào tháng 11:1534 xác nhận Henry 8 và các Vua kế-vị ông là nguyên-thủ duy nhất của Anh-quốc giáo ở trần gian này)
- Act of worship Sy thờ phương
- Action Hành động, tác động
- Actions of GOD Hành động của Đức Chúa Trời
- Active Hoat động
- Actual Hiện tại, thực tế

Actual sin Kỷ-tội Actualiser Hiện thực hóa Actuality Hiện thực tánh Actualism Thật tế thuyết, Hiện thực luận

A.D Chữ tắt của hai chữ Anuo Domini (La-tinh) Theo Kỹ-nguyên của Chúa chúng ta.

Adam Ong A-Đam

Adamites 1) A - Đa - mít, Một nhóm người ở Âu châu tín có cứu chúa là Marokan. Nhưng họ bị bắt bở và bị tiêu diệt vào thế kỷ thứ XIII 2) Một tôn phái ở Bắc Phi trong thế kỷ II, III chủ trương thờ phượng trần truởng, sống như lúc Adam chưa sa-ngã Adaptation Thich ứng, thích nghi

Adaptation Theory Thich ứng thuyết

Adar — Thần mặt Trời mùa hạ của dân BABI-LON

- 8 ---

— Thảng thừ sáu của lịch Hê-Bơ-Rơ

Adequate Thich dang, furong xing

Adduce Viện dẫn

Address (Speech) Diễn văn, Giảng văn

Adhere Dinh, Dinh chặt Adherent Đảng viên, Ban

viên

Adiaphora Trung thành Adibuddhism Hinh thức Phật giáo ở Nepal

Adi Granth Kinhđạo Sikh Adjure Thè

Admonition Sự khiển trách, lời khiển trách Admonish Khiển trách, Quở trách

Admit Chấp thuận

- Administration of th'e Church Hành chánh Giáo-Hôi
- Adonai A-đô-nai (Danh của Đức Chúa Trời, Người Do-Thái dùng

danh Adonai này đề xưng thế Danh Giễhô-Va)

Adonis A-đô-ni-sơ (thần thạnh mậu của dân Syri và Phê-nê-xi)

Adopt Nhận nuối

Adoption Sự nhận nưới Adoptianism Thuyết dưỡng tử (Thế kỷ thứ 8 ở Tây-ban-Nha)

Adore Thờ lạy,

Adoration Sy thờ lay

Adultery Tội tà dâm

Advance, Satamic Bước tiến của Satan

Advent — Sự giáng sanh của Chúa Giê-Xu — Sự tái lâm của Chúa Giê-Xu

Advent Christian Church Cơ đốc Phục-lâm-Hội

Adventism Phục lâm thuyết

Adventist Tin - hữu Cơđốc Phục-lâm-hội

A

1

Adversary	Kė	thù,	(Kinh-	I
				1

Thánh gọi là ma-qui I Phie 5': 8)

Advocate Đấng biện hộ, Đấng giúp đỡ, Đăng cầu thay (Krist là Đảng hiện hộ, Thánh linh là Đảng biện hộ) (I Giăng 2:1)

Aether, Ether Chúa, Thần của phải Khắc kỷ Stoicism

Aeon (Hi-văn) Thời đại Aetiology Suý nguyên luân

Affairs of the Universe Các vấn đề của vũ-iru Affect Ảnh hưởng

Affection Cam tinh, long thurng

Affectivism Chu tinh thuyết

After-life Lai the

Affinity Thân thuộc, Liên hệ

Affirm Xác quyết, Quả quyết

Affirmation of Faith Xác

quyết đức tin, Sự quả quyết, Sự xác nhận Afflatus Linh cảm Affliction Sầu não, Sự sầu não

- Affusion Lễ Báp tem (Tây giáo Hội, chỉ đồ nước lên đầu)
- Agape Hi văn — tinh thương
 - Bữa tiệc thân yêu

— Bữa tiệc thân yêu (thế kỷ IV) không liên quan đến tiệc thánh

Agapetai, Agapetoi (Hivăn) Người yêu-dấu

Age, Ages Thời đại, các thời đại

Age Tuði 🛛

Age of the Faith Thời đại đức tin (đời Trung cồ 1000-1500)

Age of the innocence Thời đại vô tội (Sáng 1:28-5:13)

Age, Old Tuồi già, Cao tuổi

- 10 --

Ages of the wolrd Các thời đại của thế gian

Agent, invisible Tác động vô hình

Agni Hỏa thần của Ấn-Độ-giáo

- Agnoetae (Hi-văn) A-nhôti (1) Một nhánh của tà thuyết Ariút trong thế kỷ 4 chủ trương Đức Chúa Trời vô sở bất tại chỉ trong hiện tại còn quá khứ thì Chúa nhờ thôi. (2) Nhóm Duy nhứt tánh thuyết trong -thế kỷ 6 chối sự vô sở bất trị của Giê-xu Krit
- Age of Reason Thời đại lý trí (thế kỷ 18 ở Anh quốc và Pháp)
- Agnosticism Bất khả trì . luận
- Agnostic Thuộc về thuyết Bất khả tri luận
- Agitator Kẻ làm náo động, Xách động
- Agnostos Theos (Hi-văn) Chúa không biết;

Agnus Dei (La-linh) Chiên Con của Đức Chúa Trời

Agony Hấp hối

- Agrapha Lời dạy dỗ của Chúa Giệ-Xu không chép trong 4 sách Tin lành
- Agressive (Church) Hội thánh mở mang, Hội thánh tiến hành.
- Ahalya A-ha-gia, Người đàn bà đầu tiên do Brahma dựng nên
- Ahi 1) Rắn thần Ahi của Ấn-Độ. 2) Thành ở xứ Ca-na-an.

Aid of the Spirit Sự trợ giúp của Thần linh

Akkad, Xúr A-cát,

- Akkadien Người A-cadiên
- Albaster Đá ngọc thạch, (tiêu biểu Thiên-đàng)
- Alapa Cái vã nhẹ (trên má một tín hữu mới xác tín)

A

•	•			-
lbige	nese	s N	hóm	An-bi
(Tại	thà	nh	phố	Albi, uyên
Pháp	, tii	0 0	hị ng	uyên
luận)				4115
lbego	ng	Ti	du,	ngu
ngôn	•			

Alexandiran School Môn phái Alét-săp-đri

Alexandian Thelogy Thần đạo của Aléi-sănđri.

All Toàn thể, tất cả All-beautiful Toàn mỹ All-powerful Toàn năng All-sufficient One Đảng đầy dủ mọi sự

Allah An-la (Danh xưng Đức Chúa Trời của người Si-ri, Ai-Cập và Hồi-giáo).

Allegory Ngu ý, Tỉ dụ Alley Đường đi (giữa hai hàng ghế trong Nhà thờ).

Alliance Liên hiệp Allocuțion Bài diễn văn ngắn (của Giáo - hoàng hay hàng Giảo phầm)

Alleluiah, Halelujah Alêlugia, (Bài hát ngợi khen Đức Chúa Trời) Alluruent Satanic Sự quyến rủ của Satan

- Almanae 1) Một quyền lịch ghi các ngày quan trọng
 - 2) Một quyền số ghi các ngày lễ của giáo-hội

Almighty, the Đảng toàn năng

Almond Càyhanh(Tượng trưng về sự an - lành của Đức Chúa Trời)

Almoner Ke bo thi

Alms, Almsgiving Cửa bố thí

Alogi Tà thuyết thuộc thế kỷ II không tin sự day, dễ của Tin-lành Giăng rằng Giê-Xu là Ngôi-Lời

Alpha Mẫu tự thứ nhứt của Hy-lap-ngữ

11

 Alpha and Omega Đầu tiên và sau cùng Alphabet Mẫu tự Altar Bàn thờ Altar of bread Bàn đề bánh, Bàn tiệc thánh Altar of Incense Bàn xông hương Alternative Luân phiên, Tuần hoàn Alter Biến bình, Biến dạng Alter ego Người tri-kỷ Alteration Sự biến dạng Altruism Vị tha chủ nghĩa Alumnus, Alumni Cựu sinh viên Thần học Amaze Kinh ngạc Amalricians Đồ đệ của Amalic (Một ngành của 	 Ambo Kệ đọc sách của Hội-thánh đầu tiên Amelioration Sự cải tiến Amen A-men, (Cầu cho được như vậy, Quả thật vậy, Chắc thật vậy) Americanism Mỹ hóa thuyết Amiability Nhã ý, Hảo ý Amillenminalism Thuyết khôngtin thiên-hy-niên Amish A-mi-số (Một nhậnh của Giáo phải Mennonite, Jacob Am- man làm thủ lãnh). Amity Tinh bằng hữu Amor Thần Amor (của dân Amôrít) Amos, book of Sách Amốt Amphictionic League Liên đoàn, liên minh Amphictiony Liên minh
Amalic, (Một ngành của	hội nghị
thuyết phiếm thần luận).	Amplified BIBLE, the
Ambition Đam mê, tham	Thánh kinh (Bản dịch
vong	phóng khoáng)

A

- 12 -

	13	-
--	----	---

Amulets Bùa

A

Amyraldisms Tà thuyết của Moses

Amygrant (chủ trương sự cứu rỗi bởi đức tin tin nhưng bởi ân điền mọi người đều được cứu).

Amyraldists Tín hữu của tà thuyết Amyraldism.

- Anaesthesia Matúy, việc sử dụng thuốc mê
- Anabaptism Lễ tái báp tem
- Anabaptist Tín hữu chịu lễ tái báp tem
- Analogous Giong, Turng
- Analogy Sự tương tợ, (xem Thomas Aquinas)
- Analogy of faith Sự tương tợ của đức tin
- Analogy of RELIGION The Sự tương tợ của đạo giáo (Xem J. Butler).
- Analogy of Scripture Sự tương tợ của Thánh kinh

Analysis Sự phân tách Anamnesis °(Hi - văn) kỷ niệm

- Anatasis Sự phục sanh (của Chúa và cả nhân loại)
- Anathema Anathem,(dứt phép thông công)
- Anathema Maranatha Từ liệu Aram có ghi chép ở I Côrintô «Nguyền nó bị rủa sả, Chúa hầu đến»
- Ancestor worship(Culls) Thờ lay ông bà
- Anchorite Yếm thế, biệt thế

Anchoret An sī

Ancient of days, The Đáng Thượng-cồ

Anchor Neo (liêu-biều, hy-vọng của Cơ-đốcnhân, Hêb 6:19)

Angels Thiên-sứ

Angel of the Lord Thiênsự của Chúa

-	14	-
---	----	---

Angel of destruction Thiên-sứ hủy-diệt Angel Worship Sự thờ-

A

phượng Thiên-sứ

Angelic Thuộc về Thiênsứ

Angelic Witness Sự làm chứng của Tbiên-sứ

Angelolatry Sự sùng-bái hay thờ lạy Thiên-sứ Angelo logy Thiên-sứ học

Anger of Lord Con giận của Đức-Chúa-Trời

Anglican Communion Anh quốc giáo hội

Anglicanism Anh giáo Anglo-Catholicism Công

giáo Anh quốc

Anguish (of sinner) Sır dau-khô (của tội-nhân)

Animal creation Cuộc sáng-tao thủ-vật

Animal Worship of Sự thờ lạy động-vật (thúvật)

Animalism Thú dục chủ-

nghĩa, Học-thuyết kế người như con vật. Animality Thủ tánh

Animism Duy-linh-luận, Vạn vật hữu linh thuyết

Annihilationism Tich diệt thuyết

Anniversary Ngày kỷniệm

Announce Rao, báo Announciation, Announ-

cement. Lời rao-báo

Announcemet, angelic Lời rao báo của thiênsứ

Annual feast Lễ thường niên, Lễ chu-niên

Anoint Xức dầu

Anointed One Đấng được xức dầu

Anointing Sự xức dầu Anomaly Dị lệ. Dị thường Anormal Khác thường. Bất thường

Answer Sự đáp lời. Sự trả lời

- 15	
------	--

Answer Divine Sự trả lời của Đức-Chúa-Trời Ante-diluvian Tiền hồng thủy

- Ante-Nicene Christology Giáo-lý Co-đốc tiền Ni-Xê. Co-đốc học tiền Ni-xê.
- Anthem Tán lụng ca Anthology Văn tuyền

Anthropomorphism Thần nhân Đồng-hìnhthuyết

- Anthroposophy Nhân-tử hoc
- Ánthroposociology Nhân xã học
- Anthropolology Nhân chủng học
- Anti-Biblical Phảo nghĩa Thánh-Kinh
- Anti Christ Chống lại Krist
- Anti-Christianism Thuyết Chống CƠ-ĐỐC-GIÁO
- Anticipation Dự đoán Tiên liệu.

- Anti-Clericalism Thuyết phản đối giáo-hội và giáo-phầm
- Anti denominal chống giáo phái
- Anti-Intellectualism Phản đối trithức thuyết
- Anti-Jewish Bài xích Do-Thái
- Antilegomena Sách của Tân ước chưa được kinh-diễn và còn tranh luận.
- Antiminsion Antimension Bàn thờ lưu động
- Antinomian controversy Tranh luận về thuyết phần luật pháp
- Antinomianism Thuyết chống luật pháp
- Antioch, School of Môn phái An-ti-ốt, trung tâm An-ti-ốt.
- Antiochian Nhóm thần học gia ở An-ti-ốt.
- Antiochene theology Thần học của An-ti-ốt,

A

- 16	-
------	---

Anti - Papist Kẻ phản Giáo-hoàng /

Antipapalism Thuyết phản đối Giáo-Hoàng Antipatriotism Phản

Quốc

Anti-psychologism Phản `tâm-lý

Anti-Religion Chống tôn giáo

Anti-Social Chống xã hội Anti-theism Phản thần luận

Anti-thesis Phản đề,

Anti-Trinitarianism

- Thuyết chống giáo lý Ba ngôi
- And-type Thực-thề, tiền thàn của mô-hình
- Anti-Volontarism Phản ý-chí luận
- Anxiety Sự áy-náy, Sự lo-sợ
- Apathy (of the Church) Sự thờ-ơ, lãnh-đạm (của Hội-Thánb)

Aphorism Cách-ngôn, ngan-ngữ Aphthartodocetism Một ngành của tà-thuyết Duy-nhứt thần-tánh (thế-kỷ VI)

Apparent Hiền hiện, Minh bach

- Apparition Sự hiện ra, Sự hiện hình
- Appeal to God Kêu cứu với Đức-Chúa-Trời
- Appearance Sự hiện ra
- Apple Quả táo (tiêu biểu sự cám dỗ và sự sa ngã của loài người)

Appoint Bo nhiệm

Apollinarism Thuyết của ông Appolinarius (chối nhân tánh của Chúa Giê-Xu)

Apologetics Biện giải, Biện luận

Apologia Lời biện minh

- Apologist Thân oan gia, Biện hộ gia
- Apologize Xin miễn lồi, miễn chấp, cáo lỗi

A

Apology (o position) Lờ Lời biện h	i thân	of oan,
Apophtheg ngòn, cách	ngôn	
Appellants chống án	Khống	tő,
Applicátion	of the C	ross)

A

Application (of the Cross) Sự ứng dụng của Thập tự giá

Approach, Doctrinal Sự đề cập về giảo-lý

- Approach, Spiritual Sự đề cập thuộc linh
- Apply Ung dung
- Appoint Bồ nhiêm
- Appropriately Thich hop
- Appropriation Thich dung
- Approve Thừa nhận chấp thuận
- Apocalyptic, Appocalypse Sách khải thị
- Apocalyptic Literature Văn chương khải thị

Apocalypse of Abraham Sách Khải thị của Áp-ra-Ham (Thứ kinh)

17 -

Apocatastasis Van vật phục hồi

Apocrypha Thứ kinh

Apocryphal New Testament Thứ kinh Tânước

Apodeictic Hiền nhiên, Xác nhận

Apollos A-Pô-Lô

Apologue Bài ngụ ngôn Apostasy Bội đạo Apostate Kẻ bôi đạo

Apostil Lời chủ thích

Apostle sử đồ

Apostlehood, Apostleship Chức vị sử đồ

- Apostles' creed Bài tín điều của các sử đồ
- Apostle's Doctrine Giáo lý của các sứ đồ

Aposlolate Văn phòng hay chức vụ các sử đồ

- 18	•
------	---

- Apostolic council Hội nghị các sứ đồ (Công 15:)
- Apostolic age Thời đại các sử đồ
- Apostolic decree Quyết nghi của các sử đồ
- Apostolic delegate Đại diện các sử đồ
- Apostolic fathers Các Giáo-phu

Apostolic tradition Truyền thống của sử đð, Tập truyền các sứ đồ

Apostolic succession sự liên tiếp từ các sứ đò.

- Apostolic witness Sylàm chứng của sứ đồ
- Apostolical Thuộc về các sử đồ
- Apostolium (Symbolum) Tín điều các sứ đồ

Apothecary Dược sĩ (cồ) Apothesis, Apotheosige Thần thánh hóa

Apostropaic Trù-tà, kytà Aramaic Tiếng A-ram Arcani Disciplina Kỷ luật A - ca - ni của thế kỷ 4 và 5

Archaeology Khảo cồ học

Archangel Thiên sử trưởng

Archbishop Tong Giámmuc

- Archdeacon Tổng Chấpsự
- Archeaus A-chê-lau (con Vua Hê-rốt lớn)

Archetype Nguyên mẫu (chỉ về Krist)

- Archfiend Thủ lãnh của Ma-quỉ (Sa-tan, Mavương)
- Archpriest Linh mục trưởng, Phụ tả Giảm mục
- Architect, (First cause) Kiến trúc sư (Nguyên nhân đầu tiên)
- Argue Tranh biện, Tranh biện luận
- Argument Ly chung

- 19	<u> </u>
------	----------

Argumentation Sự tranh luận, sự biện luận

· A

- Arian Tin hữu tả thuyết A-ri-út
- Arianism Tà thuyết của A-ri-út
- Aridity (Spiritual) Khô khan (lhuộc linb)
- Ariel Tên tiêu biểu của Giê-ru-sa-lem Aristo cratism Chủ nghĩa
- Giai-cấp quý-phải Aristotle A-ri-tốt (Triết-
- gia Hy-lap)
- Aristotelian philosophy Triết lý của A-ri-Tốt
- Aristotelianism Thuyết của A-ri-tốt
- Arianism Thuyết của Ari-us
- Ark of Noah Tàu của Nô-Ê
- Ark of covenant Hom Giao-ucc
- Arm of God Cánh tay của Đức Chúa Trời
- Armageddon Trận Hama-ghê-đôn (Khải huyền 16:16)

- Arminianism Thuyết của Át-mi-ni-us
- Arminiaris's Five Points Năm Giáo-lý của thuyết Ác - mi - ri - Út (chống Định-mạng thuyết của Calvin)
- Armor, Armour Khígiáp, áo giáp
- Armor of GOD Nhungtrang thuộc linh
- Arrest, Arrestation Båt bö
- Arrow Mũi tên tiêu biểu khí-giới của sự chết
- Artemis Nữ thần trinhkhiết của Hy-lạp
- Artemon Ngành tà thuyết dưỡng-tử và Sabellius chủ trương Krits cao trọng hơn tiên tri nhưng chỉ là người thôi (thế kỷ III)

Article Điều khoản

- Article of Faith Tin didu
- Article, forty two 42 diều khoảng, 42 tin điều (của Anh - quốc Giáo-hội)

ten 10 điều luật	Asherah A-sê-ra (Thần
h-quốc (thân La-	của dàn Ca-na-an)
o 1539)	Ask (God) Cầu xin (Đức
thirteen 13	Chúa Trời)
u 1538 của Anh-	Asieep Ngủ mê
Háo-hội	Asieep, Spiritual Ngủ mê
lism Nhân tạo	thuộc linh, trang thái
sion Sự thăng on of Christ Sự hiên của Chúa Lên, Thăng	ngủ mê Aspiration Lời cầu nguyện ngắn Assault Công kích Assault, Satanic Ma quỉ tấn công
n Tin chắc Qui cho Theology Thần- lỗ tu	Assembly Hội chúng Assemblies Các hội chúng Assemblies of God Hội chúng của Đức Chúa
sm Sự khồ tu, .	Trời (tôn phải ngũ tuần)
ghĩa cấm dục	Assigment Chỉ định
`ự hữu tính	Assimilation Đồng hóa
d Bị hồ thẹn	Asunder, Chia rẽ
esnesday Lễ tro hứ tư Tro (trong cựu êu biểu sự khóc	Associate Liên-kết, phụ- tá Association in creation Liên hợp trong sự sáng tạo

Articles, của Anh mã giá

A ---

Articles, tin-điều quốc G

Artificial thuyết

Ascens thiên

Ascensio thang t

Ascend L Ascertain

Ascribe

- Ascetial học kh
- Asceticis Chủ ng

Aseity T

Ashamed

- Ash We ngày th
- Ashes 1 ước tiê than)

- 20 ---

Association of Ideas Liên hợp quan niệm, Liên hợp ý tưởng

Assoil Tha tội

Å

Assume Dam durong

Assumption of Mary Sự thăng thiên của bà Mary

Assumption Lễ tựu chức Assuage Thoa dịu

Assurance Xác-tín

Assyria Nước A-si-ri

Assyria and Babylonia Nước A-si-ri và nước Ba-by-lôn

Asterisk Nắp dĩa tiệc thánh của Giáo-hội Đông-phương dùng

Astonish Kinh ngac

Astonishing Kinh ngạc, Ngac nhiên

Astray Lac lối, Lạc đường

Astrology Chiếm tinh thuật

Astronomy Thiên văn học Athanasian creed Bài tin điều Athanasius xác nhận giáo lý Ba-ngôi thành nhục thể (Sáng thế ký 6:)

Athanasian controvery Sự tranh chấp của Athanasius

Atheism Thuyết vô thần

Athelst Người tin theo thuyết vô thần

Athen Thành A-thên

Atmu Thần Trời Át-mu của người Ai-cập

Atom Nguyên tử

Atomism Nguyên tử thuyết

Atone Hòa hiệp (làm một)

Atonement (at-on-ment) Sự giảng hòa giữa Đức-Chúa-Trời và loài người

Atonism Đạo của Atôn là thần mặt trời của Aicập

_	22	

Atonement work Công cuộc cứu chuộc Atonement, day of Ngày lễ cứu chuộc Attack Tán-công Attack diabolic Su tan công của Ma-qui Attempt Toan, thử Attend Dy (hội nghị) Attendance Buồi hội họp Hội chúng Attest Chung minh Attitude Thái độ Attrack Hap-dan Attribute Đặc-tánh Attributes, divine Các thuộc tánh của Đức Chúa Trời như : vô sở bất năng, vô sở bất tại, vô sở bất tri: vô thời biến cải v.v... Attributes (Moral) Đạo đức tảnh Attribution Sy cap ban,

Chi đinh Attrition An - nan, Sám hối, (vì sợ hình phat) Buôn râu khi ăn-năn

Atrium 1) Sân trước nhà thờ xưa 2) Phòng chánh nhà của người La-mã Atrocity Tanh hung bao

- Auburn affirmation Ban xác tín của hội thánh trưởng lão phát hành năm 1024
- Auburu Declaration Ban tuyên-ngôn của Hộithanh Truồng-lão (1837)
- Audientes Người mộ đạo, hoc viên Phước-âm yếu-chỉ

Auditions Su nghe

Auditor Soat so viên của Hôi-Thánh

Augeas Ó-gi-át (Con của Helios thần mặt trời của người Hy-lap)

Augsburg, Confession Bài tín điều O-ghi-Bơ của cuộc cải chánh Luthe Riên

Augur Tiên đoán

Augury Điềm triệu, Bốc chiêm thuật

- 23	3 —
------	-----

August doctrine Giáo-lý trọng đại, Giáo lý uy nghi

Augustine, rule of Luậtcủa Augustine về cầu nguyện, sống nghèokhó từ thiện v. v...

- Augustinian (of orginal) Giáo lý của Augustine về nguyên tội
- Augustinianism Triếthọc và thần học của Augustine (354-430)
- Austerity Sự nghiêm nghị
- Authentic Chinh xác
- Authentic witness
- Chúng nhân chính xác Authencity Chính xác, Chân xác, Xác thật
- Author Tác giả
- Authorship Quyền tác giả
- Authority Uy-quyền
- Authorized version Bản Kinh-thánh chánh thức (King James)
- Auto Tự, Tự mình

truyện Autography Thủ bút, Tự thuật Automatic action Hành động tự nhiên

Autobiography Tu-

Autonomy Tự-trị

- Autopistos (Hi-văn) Tựtín
- Auto-suggestion Tự ảm thị

Auxiliary Phy tá

- A.V Chữ viết tắt của Authorized Version Avarice Tham-lam
- Avatar Đầu thai (Từ liệu Ấn-độ chỉ về sự đầu thai của một vị thần)
- Ave-Maria Kinh Đức-me

Ave-Maria Hail Lời tôn sùng Bà Ma-ri căn cứ theo lời chào của Thiên-sứ Gáp-ri-ên (Luca 2: 18-42)

- Avenge Báo thù
- Avenger Đấng bảo thù Avenger of blood Đảng bảo thù huyết

1

Averroism Hoc thuyết của Averroes

- Averroists Các đồ đệ của Averroes, một triết gia Ai-cập
- Aversion Unconditioned Gom ghét vô điều kiện

Avid Khao-khát

Avow Nhin nhân

Avowed method Phuong pháp được nhìn nhận

Avoid Tránh, Lánh

Aware Phòng-bi

Awakening Tỉnh ngộ, phần hưng, Tỉnh thức Awe Mối kinh hãi

Awful agony Con hấp hối, kinh sợ

Ax Truc

Axiom Định lý, Hiền nhiên

Ayin Mẫu tự thứ 16 của Hy-bá-lai ngữ

Ayin Hara Con mắt độc ác (từ liệu Do-thái)

Axiology Giá trị học Azazel A-sa-ên, (Lêvi 16 : 10)

B

B, Beta Mẫu tự thứ hai của Hi-ngữ

Ba Tiếng Ai-cập có nghĩa là linh hồn con người Baal Thần Ba-anh

Baal-Berith Thần Ba-anh Bê-rit

- Babe (baby) in Christ Con trẻ thuộc linh, Con đỗ trong Krit
- Babel Tháp Ba-bên
- Bab, the Danh xung của Mirza Ali Mohamed Ibn Radhik cũng gọi là Babeddin có nghĩa là cửa đức tin (1844)
- Babism Tôn phái Ba-bit (ở Ba-tư do Bab sáng lập)
- Babylonia Nước Ba-bylôn

Babylonia Captivity
1) Thời kỳ làm phu tù
ở Ba - by - lôn (của dân Do-thái năm 586 T.C.)
2) Thời kỳ Giáo-hoàng
bị lưu đày ở Avignon (Pháp 1039-1377)

- Babylonía Captivity of the Church Cuộc phu tù ở Babylôn của Hộithánh (Luận án của Luther công kích chức vị Giáo - hoàng và Uyquyền của Linh-mục v.v.)
- Babilonian Religion Tôn giáo Ba-by-lôn Backslider Tín-hữu sa ngã

Background Bối cảnh Bad act Ác-cử

26 -

Bad-hearted Ác tâm Bad faith Đức tin sai-lạc Bad habit Ác-tập Bad translation Bản dịch sai

Badge Dấu hiệu

Bad tempered Nhậy giận

Balanism Thuyết Bai-út (Tả thuyết Bai-út chối ân-điền nhưng không của Đức Chúa Trời)

Bait, Satanic Mòi của Sa-tan

Bahaism Đạo Ba-hai

Bairam festival Lễ Bai ram (Một trong hai lễ chinh của Hồi-giáo)

Baitulos Thiên đàng (của người Phê-nê-xi)

Baker Người làm bánh Balance Cân nhắc; thăng

bằng Ban Tội đày biệt xử

Baptism Le Báp-têm

Baptism, believer's Lễ Báp-têm của tín hữu Baptism, Infant Lễ Báptêm của con nit

Baptism for the death Lễ Báp-têm cho người chết

Baptism, private Le Báptêm riêng

- Baptismal regeneration Sự tái sanh khi chịu Báp-têm
- Baptism, regeneration Giáo lý dạy tin hữu được tái sanh khi chịu Báp - têm (Giăng 3:3, Tit 3:5)

Baptismal Candidate Úng viên chịu Báp-têm

Baptismal confession of faith Tin-điều Báp-têm

Baptismal garment Y phục lễ Báp-têm

Baptismal instruction Lời chỉ dẫn về lễ Báptêm

Baptismal name Tên thánh khi chịu Báp-têm

₿

	27	_
--	----	---

Baptismal vow Lời thề hứa của ứng viên chịu lễ Báp-têm

- Baptist The, John Giảng Báp-tít (Nhà tiền khu của Chúa Giê-Xu)
- Baptistry, Baptistery Nhà, phòng làm Báptêm

Baptize Làm Báp-têm

Baptist Church Hội thánh Báp-tít

- Baptizer The, John Giảng, Tiên tri làm báptem
- Barbarian Dân dã man (tức không phải người Hy-lap)
- Bare prose Đoạn văn xuôi
- Bar-Kochba Ba-cóc-ba (Mê-si của dân Do Thái. Thủ lãnh cách mạng 132-5)
- Barnabas, Epistle of Thur tin của Ba-na-ba
- Barren Speculation Sy suy luận khô-khan

Baruch, Book of Sách của Ba-rúc (Thứ kinh cựu ước)

Basal principle Nguyêntắc căn-bản

Base Căn-cứ

- Basic doctrine Giáo · lý căn-bản
- Basilideans Đồ đệ của Basilides (thế kỷ IV Duy-tri-phái)
- Beam of the Gospel Tia sáng của Tin-lành
- Bearing Thái độ, phong độ
- Bearing of the Cross, The Vác (Mang) Thập tự giá
- Beast 1) Con thú ra từ vực sâu (Khải 11:7) 2) Con thú ra từ đất là tiên trị giả (Khải 13:11)
- Beautification Sy Hiền thánh, Sy phong thánh
- Beautific vision Di tượng Hạnh-phúc

Beautitude Phước hanh

B

	50	• •
-	20	

Beautiful Cautión Sự thận trọng đẹp để Beauty Vẻ đẹp, Mỹ hảo Beauty of nature Vẻ đẹp của cõi thiên nhiên

Bed-time Bee Giờ ngủ Con ong (Tiêu biều sự siêng năng và đức hạnh)

Beelzebub Quỷ Bê-ênxê-but

Beget Sanh

Beginning Ban đầu, Khởi nguyên

Begotten Son Con Độc sanh

Behaviour Phầm hạnh Behaviourism Tâm cử thuyết

Being Ban the

Being of God Bản thể của Đức Chúa Trời

Being Personal Cá nhân bản thể

Bel and the Dragon Bên và Con Rồng (Thứ kinh Cựu ước) Belial Bê-li-an, thiên sử sa ngã Bellef Tin-ngurong Believe Tin Bellever Tin hiru Bell Cái chuông Beloved Yeu dau Benediction Sy chuc phước, Lời chúc phước Bestow upon Giáng trên, Ban cho Betray Phản bôi Betrayal Phan bôi Betraver Ke phan bôi Betrothal Hứa hôn Beware Can thân Bias Thành kiến, có khuynh hướng **Bible** Thánh-kinh Bible Characters Nhân vật của Thánh-kinh Bible class Lop Thanh kinh

Bible Christians Một tôn phái do WiliamO'Biran sáng lập

B

Bible	College Truch
	- thánh Cao - đẳng
	ands Các quốc gia
được	Thánh-kinh đề
	nhu Ai-cập, Asiri,
	p, Siryv.v)

- Bible school Trường Kinh-thánh
- Bible Society Thánh-kinh hôi
- Biblia Pauperum Đoản kinh
- Biblical Archaeology Thánh-kinh khảo cồ
- Biblical Christianity Codőc-giáo Thánh-kinh
- Biblical Commission Ủy ban khảo cứu Kinhthánh (của La-mã giáo gồm toàn các vị Hồng-Y do Leo XIII thiết-lập)
- Biblical Concept Ý niệm Thánh-kinh

Biblical criticism Khoa phê-binh Thánh-kinh

Biblical doctrine Giáo-lý Thánh-kinh Biblical exgesis Chú-giải Thánh-kinh

Biblical geography Thánh-kinh địa-lý

- Biblical Introductions, Khoa nghiên-cứu và phê-bình lịch sử và văn chương Thánh-kinhy, v
- Biblical history Thankkinh lịch sử
- Biblical Prooftext Ban in của Thánh-kinh
- Biblical Research Khảo cứu Kinh thánh (Sưu tàm)
- Biblical sense Nghĩa của Thánh-kinh
- Biblical Theology Thánh kinh Thần-học

Biblical understanding Tri-thức Thánh-kinh

Biblicism Thánh-kinh thuyết

- Bibliolatry Sự thờ lạy Thánh kinh
- Bibliomania Ham mê đọc sách

в

- 30	-
------	---

Bibliography Thu-tich hoc

Biding Prayer Bải cầu nguyện cho người sống và kẻ chết (Anh giáo)

Bigamy Song hôn

B

- Bilocation Song hiện. Hiện diện ở hai chỗ trong một lúc)
- Biding and loosing Buộc và mở (Mathio 16:19)
- Binitarianism Nhị ngôi thuyết (chối bỏ ngòi thứ ba)

Blography Tiều-sử Blologism Sinh-vật học Blometry Sinh-trắc học Birds of the Bible Loài chim trong Thánh-kinh

Birth Sự sanh ra

Birth day Sinh nhựt

- Birth of Jesus, the Sự giáng sanh của Giê-xu
- Birth of Christ Su giáng sanh của Krist

Birth place of Jesus, the Địa điềm Chúa Giê-xu giáng sanh

Birth Right Quyền trưởng tử

Bishop Giám-mục

Bishop Coadjutor Phó giám-muc

- Bishop, Auxiliary Giám Mục Phụ tá
- Bishop, Monastic Giám mục tu viện (Tu-viện trưởng)
- Bishop in Ordinary Giám mục Giáo khu

Bishop suffragan Phó Giám-mục

Blameless Toàn bich

Blaspheme Lông ngôn

Blasphemy Sự lộng ngôn

Bleak Không nơi trú ần trống trải

Bless Ngọi khen, cảm tạ Blessed land Phước địa Blessed One, the Đảng Hanh phước

Blessedness Su dày-tràn on phước

- Blessedness of Christ's Mother the Đức mẹ đầy hạnh phước của Krit
- Blessing Phước hạnh, Ơn phước

Blest, Abode of the Phước cư, Lạc tuyền Blind faith Đức tin mù quáng

Blindness Mù lòa

Blindness spritual Mù lòa thuộc linh

Blood Máu, huyết

Blood, The field of Ruông huyết (Akeldama)

Blott out Xóa khởi

Boast, Boasting Khoekhoang

Boat Thuyền, ghe

Boanerges Bô-a-nét (tên Chúa Giê-xu đặt cho hai con trai ông Xê-bêđê)

Body Thân thệ

Bodily function Tác dung của thân thế

Body of Christ Thân thế của Krit

Boldness Sy dan dr

Bond Mối ràng buộc

Bondage Thân phận nô-lệ

Book. of Baruch The Sách của Ba-rúc (Thứ kinh cựu ước)

Book of Books Thanhkinh

Book, of Common Prayer Kinh cầu nguyện (của Anh giáo)

Book of the Dead Sách kẻ chết

Book of Enoch Sách của Ê-nóc (Thứ kinh Cựu ước)

Book, Heavenly Sách của Thiên đàng (Khải 20:12)

Book of life Sách sự sống

Book of Mormon Kinh của giáo phải Mot-môn

Books, Sacred Sách Thánh	Breastplate Bång deo ngực
Booth Lèu	Breastplate of the High
Booths, feast of Lễ lêu tam	Bảng đeo ngực của thầy tế-lễ
Born again Sanh lại	Breath Hơi thở
Borrow Muron Bottomless Pit Vực thẩm	Breathe Hô-hấp
Bounteous peace Sy	Breathe Hà-hoi
binh an phong phú, Sư	Brethren Anh em
bình an trọn vẹn	Brethren of the Free
Rainbow Mong	Spirit Nhóm Anh Em
Bowels Bung	Tinh-thần Tự-do
Brahmanism Bà-la-môn giáo	Brethren of the Sword Nhóm Anh Em của Cây
Branch Cành, Nhánh	Guom
Branch Hellenistic Nhánh Hê-lê-nit	Brethren of Lord Nhóm Anh-Em Chúa
Brazen serpent Rån dong	Breed Chăn nuôi
Bread Bánh Bread, Holy Bánh thánh	Bride, Bridegroom Chàng rề, Cô dâu
Bread of life Bánh sự sống	Bring fruit kết quả
Breaking of bread Ba	Brimstone Diêm sinh
bánh Breast Ngực	Bronze age Thời đại Hoàng-đồng

В

32 -

,	2
Brother, brethren Anh	Building a Church Xây dựng Hội-thánh
Brotherhood Tinh Huynh đệ	Bull-Cult Sự thờ lạy con bò
Brotherhood movement Phong trào Huynh đệ	Bull Papal Sắc luật Giáo-hoàng
Brotherly love Tinh thương Huynh đệ Brook Suối Broom Chồi Brutism Thú cơ-thuyết Buddha Đức Phật Buddhism Phật-giáo Buddhist priest Vị Sư Buddhist Scriptures Kinh Phật	 Bulk Đống, xếp, Bultmann, Rudolf Karl Bút-măn (Tân chánh thống Thần đạo gia) Burden Gánh nặng Burial Lễ an táng Burnt offering Của lễ thiêu By himself Tự Chúa, Do Chúa By himself Tự nó
Build Xây dựng, Gây dựng Building Cơ sở	B. V. M Chữ viết tắt «Blessed Virgin Mary» Có nghĩa là đáng ngợi khen trinh nữ Ma-ri

B

. .

1	l
ľ	
	4
	C

Cabala, Cabbla Thần bi phái (của người Dothái)

Caesar Sê-sa (Hoàng đế La - mã)

Cain Ca-in (kẻ giết em là, A-bên)

Calamity Hoan nan, tai

Calendar Lich

Calf golden Bò vàng (Arôn và Giê-rô-bô-am tao nên)

Calixtins Nhánh Ca-littin (Morave)

Calvary Gogotha Đời sọ Calvin, John Giảng Canhvinh

Cavinism Tôn phải Canhvinh, Canh - vinh chủ nghĩa

Calvinism's Five Points Năm Giáo lý của Tôn . phái Canh Vinh Calvinists Tin hữu tôn phái Canh-vinh Call, Calling Sy kêu gọi Call of God Sy kêu gọi của Đức Chúa Trời Calling Holy (Divine) Su kêu gọi thánh : : ,: Call to penitence and · prayer Lời Mời ăn năn và câu nguyên 🐇 Camp meeting Cuộc họp trai . Canaan Xứ Canaan Canaanite period, Bronze age Thời đại Cànaan

Canaanite Religion Tôn giáo của Ca-na-an

thủ tiêu của tội lỗi Candidate Ung viên Canon Kinh diễn, Giáo luật, Chuẩn Giám mục Canon, Jewish Kinh điển người Do-thái Canon law Kinh điển luất pháp : **Canon of New Testament** Kinh Tan-uớc Canonical Hiếp với kinh điềo, Sự thần thánh - hóa. Canonization Sy kinhđiền bóa, Sự Thần thánh hóa -Canonize Kinh-điền-hóa Thần thánh hóa. Canticle Bài ca Cannibalism Tuc an thit người -Canterbury Căng-to-bori (Tòa Tồng Giám Mục Anh giáo đặt ở thành phố này từ 597)

Canvass Thảo luận, bàn

Cancellation of sin Sur

С

Caodaism Cao đài giáo Caodaists Tín hữu Caođài

Captain of Salvation Nguyên soái của sự cứu rỗi, Chỉ huy trưởng của sự cứu rỗi (chỉ về Giêxu)

Capitalism Chế độ tư bản Captivity Epistles Phu tù thư tin

Cappadocian Fathers Giáo phụ ở Cắp-ba-đốc (Basil the great, Gregory of Nissa và Gregory of Nazianzus)

Cardinal Hong-y

Cardinal Quan trong, Chinh

Cardinal doctrines Gião lý quan yếu

Cardinal numbers Ban sõ

Cardinal virtues Đức hanh cốt yếu

Care Lo lång 🚽 📢

Cáre anxiety Áy náy, lo. lắng

C .

Careful Gau (liậu, thậu
trong
Careless Bát cần
Carnal Xác thịt
Carpenter Thợ mộc
Cartesianism Triết học
Descartes
Carthaginian Religion
Tôn giáo dân Các-ta-go
Caste Giai cấp
Caste system Hệ thống
giai cấp
Casuistry Nan đề học
Casualism Ngẫu nhiên
học
Catabaptists Kẻ chống lễ
Báp-tem
Catacomb Hầm mộ
Catechumen Người mộ
đạo
Category Hang, loai,
Categorical Imperative
Loại được quyết định,
Mang lệnh tối cao
Catechetical instruction
Sự day dỗ giáo lý đại
curong

Catechetical school Trường dạy giáo lý đại cương

С

Catechism Sách giáo lý đại cương

Catechism Luther's Sách giáo lý đại lý cương của Luther

- Catechist Giáo viên day giáo lý đại cương
- Catechist school of Alexandria Trường giáo lý đại cương ở Alexandria

Cathedral Thánh đường Catholic Thuộc La-mã giáo, Tín hữu La-mã giáo

Catholicism La-mä giáo Catholic epistles Thư tin phổ thông

Catholicity (Hi-văn Kath'holou) Phổ thông

Cause Nguyên nhân Celebrate Cử lễ, Hành lễ Celebrating Hội chủng cử lễ

Celibacy Cảnh độc thân

С

36 ---

37 -

Cenobite Tu sĩ tập thể Censer Lu huong Cetrism Trung-dung . thuyết, Hướng tâm luận Ceremony Lễ, buồi lễ Ceremony law Quy luật buði lễ Cerinthianism Thần nhập thuyết Cerinthians Môn đệ thuyết thần nhập Certain Xác thực, Chắc chắn Certainty Tánh cách xác thuc Chairman Chủ tịch Chalcedon, Council of Hội nghị Canh-xê-đôn (451) lên án tà thuyết Eutyches và Nestorius Chalcolithic Thời (đại giao-thừa của đồng khí và tân-thạch Cham Cham, con Nô-ê Chance Dip may (Luca 11:36Channel Đường giao thông

Character Phầm cách, Đặc tánh Chaos Tìnhtrạng hỗn độn Chaotic Hỗn độn Chapel Nhà thờ (nhỏ) Characteristic Đặc biệt Charisma Ân tứ (Hi-văn) Charity Lòng từ thiện Charm Quyến rủ, Sự mê hoặc

Chasm Vực thẳm Chastise Trừng trị Chassidim (Hasidim)

Nhóm tin Kính (Người Do Thái, thế kỷ 18)

Chastity Trinh khiết

Chasten, Chastise Trừng phạt

Chastisement of God Sự trừng phạt của Đức Chúa Trời

Cherub, Cherubin Thiên-

Child Con trẻ, thiếu nhi Child Evangelism Center Trung tâm truyền đạo thiếu nhi

C

C

- 38 ---

Child study Thiếu phi tâm lý học

Children's day Ngày của thiếu nhi

Childhood Thiếu thời, Ấu thời

Chiliasm Thiên hy niên thuyết

Chinese Religion Tôn giáo của Trung-hoa

Choice Sy chon lua

Choir Ban hát, Ca đoàn

Choose Tuyền chọn

Chaplain Tuyên úy

Chorus Điệp khúc Chrisom Linh du

Christ Đắng Krist, Hivăn: KRISTOS

Christdelphian Tôn phái Anh Em (Jolan Thomas sáng lập vào năm 1848)

Christian Cơ đốc nhân Christian and Missionary Alliance (C. & M. A.) Hội Truyền giáo Tin Lành

Christian Community Cộng đồng Cơ-đốcnhân

Christian Education Co đốc Giáo dục

Christendom Co đốc Giáo dân

Christocentric Theology The Thần học lấy Krit làm trung tâm

Christian National Church Cơ đốc tín hữu Quốc gia Giáo hội

Christian Ethics Co đốc Đạo đức học

Christian Independent Church Cơ đốc Tín hữu Độc lập Giáo hội

Christian like Giống như Krit

Christology Co-dóc-luận Christian Science Cơ đốc khoa học

Christian Socialism Co đốc xã hội thuyết **Christo-Centric Krit** Trong tâm Christian theologian Nhà thần học Cơ đốc giáo de ante Christian Theology Than hoc Co đốc Christianity Co-dőc giáo Christianize Co đốc hóa Christmas Le giáng sanh Christmas carol Thánh ca giáng sanh Christmas day Ngày Chúa giáng sanh Christmas Eve Dêm giáng sanh Christmas present Quà Nô-ên Christmas-tide Mùa Giáng-sanh Christmas-tree Cây Nôên Christmasy Quang Canh Giáng sanh Chronicle Niên sử

hoc gia Chronology Nien dai hoc Chronos (Hi-văn) Thi giờ Church Nhà thờ, Hội thánh Church book Sách Hội thánh Church concept Y niệm Hội thánh Church government Chánh thể Hội thánh Church of Christ Hội thánh Đảng Krist Church Congress Hội nghị Giáo hôi Church discipline Ký luật giáo hội Church Father Giáo phu Church History Lich sử Hội thánh Church member Ban viên Hôi thánh Church militant Hội thánh hàng chiến đấu

Chronologist Niên dai.

Church Missionary Society Hội Truyền giáo Anh quốc.

Ĉ

- 39 --

C

Church of The Brethren,	Clear Minh bach
The Hội thành Anh Em	Clergy Giáo phầm, Tu sĩ
Church policy Chánh	Clericalism Đạo giáo hóa
sách Giáo hội	thuyết, Tập quyền Giáo
Church's Message, The	phẩm •
Sứ điệp của Giáo hội	Clemency Lòng nhân từ
Church triumphal Hội	Clementine Literature
thánh hằng đắc thắng	Văn chương của Klê-
Circumcise Cất bì	măng tin (H. T. đầu tiên
Circumcision Phép cất bì	ở La-mã)
Citadel mentality Thành-	Clergyman, Cleric Tu sĩ,
lũy tinh-thần	Mục sư, Linh mục
Citizenship Quyền công	Clique Đảng phái, Môn
dân	phái
City Đô thị	Cloud Đám mây, Bao phủ
Civil laws Dàn luật	Club Đoàn thể
Civilization Nen vän	Codex moral Luật lệ luân
minh	lý
Clairvoyance Thấu ỉbị	Codex Sinaiticus (B) Bản
Class Giai cấp	cổ sao Si-nai
Classic Cồ điền	Codex Vaticanus (B) Bản
Classicism Cồ điền chủ	cồ sao Va-ti-căn
nghĩa	Codex Bazae Bån cò sao
Classify Phân loại, phân	Bê-gia
hang	Codem Alexandrinus (A)
Clean, unclean Tinb	Bản cổ saoA-léc-xăn-dri
khlőt, Bất khiết	Coequality Đồng đẳng

C

Coeternal Đồng vĩnh cữu
Coexistence Dong thực
tai
Coffin Texts, The Các Bản
Quan tài (2.160-1.580)
Cognition Sự nhận thức
Coherent Kết hiệp
Collect Thu thập, Sưu
tập,
Collection Su lac quyên
Collectivism Tập sản chủ
nghĩa
College Trường Cao đẳng
Colleague Đồng công,
đồng nghiệp
Colloquium Cuộc Hội
nghi
Colporteur Cán bộ phân
phát sách
Collateral Song song,
phụ thuộc
Collapse Sup do
Colossians. Epistle Thu
tin Cô-lô-se
Combination To hop,
.phối hợp
Comforter Đảng yên ủi

Ĉ

Command, Commandment Mệnh lệnh, Điều răn

Commentaries, Biblical Sách giải nghĩa Kinh thánh

Commercialism Óc vu loi

Commit Giao thác, Phó thác,

Commitment Sự phó thác, Sự giao thác,

Commission Sử mạng, Ủy nhiệm

Commission, The Great Ủy nhiệm vĩ đại, Sứ mang trọng yếu

Common Phồ thông, chung

Common Grace An điền phổ thông

Common Inspiration Sự hà hơi phổ thông

Common Prayer Book Kinh Điều. Kính Cầu nguyện chung (Anh giáo)

C

42 -

cộng đồng

Communion Thông công Communion, Holy Str thông công thánh

Communion of Saints Sur thông công các Thánh Communism Cong san thuyết

Companion Ban during

Company Toán, đoàn, đội

Comparatism Turong đối thuyết

Comparative Investigation Tham chiếu điều tra .

Comparative Religion Tôn giáo tham chiếu

Compassion Long trắc an. Sy thương xót

Compassionate Trắc ân. thương xót

Compendium : Toát yếu **Competition** Cuốc tranh đua .

Complete Revelation Syr khải thị trọn vẹn

Communal Song Bài ca , Completion, The Sy hoàn tất

> Complex Phien phic Comprehension Sự nhận thức, Sự lãnh hội

> Compute Định giá, đánh giá

> Computer Đấng đánh giá

Concealment of God Sur kin nhiêm của Đức Chúa Trời

Conceive Thu thai.

Conceived by the Holy Spirit Được cảm thai. Thai dựng bởi Đức Thánh Linh

Concept Quan niệm, khái niêm

Conception of love Khái niêm của tỉnh yêu

Conceptualism Khái niệm luận

Concision Rö ràng

Conclave Hội nghị Hồngy

Concomitance Turong tùy, phụ tùy

Ĉ

Concordance, Biblical Thánh kinh phủ dẫn Concordat Sự thỏa thuận Concrete Cu the Concrete Reformation Cuộc cải chánh cu thể Concubiene Vo bé **Concupiscence** Nhuc dục, dâm dục... Concur Phù trơ Condemn Định án Condemnation Sr định án **Conditional Immor**tality Bất tử điều kiên (Thế kỷ 4, Bắc Phi) Conditional Baptism Le Báp tem điều kiên Conditional Predestination Tiền định điều; kiên. Conduct Cách cư xử

Concordance Phù hợp

Conference Hội đồng Confess Xưng ra Confessor Linh mục xưng tội

Confession of Christ Su tuyên bố của Krist

Confession of faith Tin điều

Confession of sin Sy xung tôi

Confession and absolution Xung và tha tội

Confirm Xác nhận

Confirmation Lễ xác nhận

Confidence Lòng tin nhiệm

Conflict Cuộc chiến Conformity Phủ hợp Ćonfucianism Khồng giáo Confucius Đức Khồng Phu tử

Congregation Hội chúng Congregational Hội chúng tự trị, Thuộc Hội chúng tự trị giáo hội

C

Congregational Church The theo Hội chúng tự trị Giáo hội Congress Hội nghị
Congruence Sự Phù hợp
Conjecture Sự ức đoàn, ức thuyết
Conscience Lurong tâm
Consciousness Sự cảm biết
Consecrate, Consecra- tion Hiến dàng
Consensus Sự đồng ý
Consent Ung thuận
Consequence of sin Hậu quả của tội lỗi
Conserve Bảo tồn
Conservation, Preser- vation Sự bảo tồn
Conservatism Bảo tồn chủ nghĩa
Consistory Tòa án
Consider Suy nghiệm
Consolation Sự yên ủi
Constraint Ép buộc, Ràng buộc

Constancy Bất biến, tánh cương nghị Constitution Sự cấu tạo, thể chế Constrast di biệt Consubsutantiation Đồng thể thuyết Consul Länh sy Consummation Ket lieu, cáo chung (sự) Consumption Sy tiêu thụ Contact Tiep xúc Contamination, RELI-GIOUS Lan trần tôn giáo Contemplation Trầm tư mặc tưởng Contentment Sur thoa man, sự bằng lòng Contigency Sy ngau nhiên Continuity Liên tục tinh Continuation Str liên tuc Contribution Sudóng góp

Contrite Hối hận, buồn

ràu

Č .

44 -

Contrition Sự Hối hận Control Kiem soát Controversy Sy Tranh luân Convention Hôi đồng Conversation Hàu chuyện, trò, chuyện Conversion Sur trở lai (với Chúa) Convert Người trở lại (tin Chúa) Convocation Triệu tập **Convict, Conviction** Tin quyết, sự tin quyết Coordination Sy sap đặt, Sự Phối tri Copt, Coptie Hội thánh Cốp · Coptic Church, The Hội thánh Cốp (lúc đầu tiên) ; Copula Điều liên hệ Corban (Hibálai Qorban)

Của lễ dàng Đức Chúa Trời (làm trọn lời hứa nguyện) Coran, Koran Kinh Côrăn (Hồi giáo) Cornerstone Vàng Đá Góc Nhà

Corporation Tôn vương Corporatism Thuộc thế Corporation act Hành động đoàn thế

Corpus Christi (La tinh) Thân thể Krit

Correct Sura

5

Correction Sự sửa chữa

Correlativism Đồng tương quan thuyết, tương quan thuyết

Corruption Sy hu hoai

Corruption Moral Đạo đức suy đồi

Corruption Physical Sự hư hoại thuộc thể

Cosmic Thuộc về vũ trụ Cosmic history Lịch sử vũ trụ

Cosmogony Vũ trụ khai sinh luận

С

С

Cosmology Vũ trụ luận
Council Hội nghị
Council, Christian Hội
nghị Cơ-đốc giáo
Counsel Lời khuyên dạy
Counselor Cổ vấn
Countenance Diện mạo,
dung nhan
Counter-reformation Phần Cải chánh
Courage Sự can đãm
Covenant Giao, Ước
Covenant of grace Giao Ước của ân điền
Covenant of Theology Giao Ước của Thần học
Covenant of works Giao
ước của công tác
Covenanter Giao ước tin hữu
Cover Bao phủ, khỏa lấp
Covet Ham, tham lam
Constantant Con them
Covetousness Sy tham lam

Creation Cuộc sáng tạo Creationism Thuyết linh hồn thọ tạo **Creative Intelligence** Đầng sáng tạo khôn ngoan. Creative word Loi sang. tao . Creator Đấng Tạo hóa Creature Loài tho tao Credulity Su vô-tin Creed, Creeds Tin didu Cremate. Cremation Hoa táng, sự hỏa thiêu Crises Theology Tàn chánh thống (Neo Orthodox) (của Karl Barth) Criterion, Criteria Tiêu chuần Critic Phê binh gia Critical congesture Phê bình, phỏng đoán 🗉 Criticism Sự phê bình

Criticism new Testament Khoa phê binh Tàn ước

С

46 ---

Criticism Old Testament	С
Khoa phê bình Cựu ước	С
Criticize Phê bình	С
Crucial point Điềm quyết	
định	C
Crucifix Thập tự giá	100
Crucifixion Sy dong dinh	C
vào Thập tự giá)	С
Crucify Đóng đinh (yào	
thập tự giá)	C
Crusade Thập tự quân	
Cross Thập tự giá	
	C
Croos-bearer Người vác	
thập tự giá	C
Cross-comunication	C
Tương giao song chiều	
Crowd Đám đông	C
Crown Mão miện	
Crowns of throns Mão	C
gai (Binh sĩ đội cho	
Giê xu)	C
Crux Yếu điểm	ŀc
Culsmination Cyc diem	
Culomination Out utem	
	-

Culprit Bị cáo nhân Cult Sự thờ phượng Cultic laws Luật lệ thờ phượng Cultic ritual Nghi thức thờ phượng Culture Văn hóa Culture Văn hóa Cultural concept Ý niệm văn hóa Cuneiform Có hình cái nệm Cunning Quỉ quyệt, Xảo quyệt Cup Ly Cup and Bread Bánh và

chén

Curate Linh mục (Mục sư Anh giáo)

Curriculum Chuong trinh

Curse Loi nguyên růa

Cursed Đáng ghét Custodian Bảo quản gia

	١.	Δ.
	л	
ι.		
		•

D 1) Tiêu biểu cho tài liệu D tác giả sách Phục truyền

2) Tiêu biều của Codex Bezae

- Da-Bog Đa-bỏ (Thần mặt Trời của dân Slave)
- Dagon Đa-gôn (Thần của dân Canaan, Quan 16:23-30)
- Daimon, Daemon Đaimôn. (Thần hộ vệ của Đao Hi-lạp)
- Daleth Đa-lết (Mẫu tự thứ tư của Hi-Bá-Lai ngữ)

Daltonism Bệnh loạn sắc, Loạn sắc chứng

Damned Định án, Lên án

Damnation Sự định tội, lên án

Dan Đan (Con của Gia cốp)

Daniel Đa-ni-ên

Daniel, Book of Sách Đaniên

Darkness Sự tối năm

Darwin Đai-văn

Darwinism Hoc thuyết Đat-văn

David Ba-vit

Day Ngày

Day of Lord Ngày của Chúa

Day spring Tang sáng, Rạng đông

Day of Atonoment Ngày của sự cứu chuộc Day of Lord, God, Christ Ngày của Chúa, Đức Chúa Trời, Krit Day-time Ban ngày Dawn Rang dông Deacon Chap su Deaconess Nữ chấp sự Dead Language Từ ngữ Dead Sea Scrolls Các cuộn Biển chết Dead Sea Bien chết Dean Giám học, Giám thị, Khoa trưởng Dear Dad Thân sinh mên. Ba mén Death Sự chết, Tử thần Death of God Su chết của Đức Chúa Trời (Từ liêu của các Thần học gia của Tàn phải hiện đại hay dùng) Death of Christ Sur chet của Krit

40

Debt No, No-nàn, Tộikhiên

Debtee Chu no Debtor Người mắc nơ Debase Nguy-tao Debate Tranh-luân Debauch Truy-lac Decalogue (Ten Words) Mười điều răp (Xuất 21:1-17) Decay Suy-tàn, Thối nát Deceit Phinh-gat, Muu gian-dối Decide Quyết-định Decision Sur quyết-định Decree Nguyên-chi 💷 🗧 Decree of God Nguyên chỉ của Đức Chúa Trời Decretals Giáo-lênh Decretals, False Giáolệnh giả-mao Defilement Làm do-ban, Làm ô-uð Deification Sy phong-

thần

Dehistoricize Giải-tổa sự-kiện

D

• .. D

Delsm Tự nhiên thần giáo (Thế kỷ 17, Anhquốc

Delty Thầp-đức Deliver Giải-cứu Demiurge Hóa-Công Démoniae Bị quỹ ám Demonia Thuộc về quỹ Demonism Ma giáo, Ma thuyết

Demons Quỹ, Ác-quỹ Demonology Tà linh học Demonstration Biểu diễn Democracy Dàn chủ thể chế

Demythológisation Sự giải tỏa huyền thoại Denial Từ chối

Denomination Giáo phái Deny Chối, Phủ định

Deposite of faith Nguồn gốc của Đức tin

Deontology (Moral obligation) Bồn phận luận Depravity Sự hư hoại, suy đời thuộc linh Depravity, total Sự bại hoại toàn điện Depression Tinh thần chán nẵn, Uất ức Deride Nhạo-báng, Chế-

nhạo

Descent into Hell (Hades) Xuống âm phủ (Tin điều)

Design Thiết-kế, (Chứng có của Thánh Thomas chứng minh sự thực hữu của Đức Chúa Trời)

Descendant Hậu tự, Dòng dõi

Desecration Lam 0-ue

Descent of the Spirit Đức Thánh Linh giáng trên Ghủa Giê-xu, Đức Thánh Linh giáng lâm trong ngày Ngũ tuần Desire Ước muốn

Despair Tuyệt vọng Desolation Sự tiêu điều Despotism Áp chế chủ nghĩa, Chế độ bao chúa

D '

*.

Destiny Số mệnh
Destroyer Đảng hủy diệt
Destruction Sự hủy diệt
Determinate Ha dinh
Determine Xác định,
Quyết định, Nhất quyết,
Nhất định
Determinism Thuyết định mệnh
Deutero Nguy kinh, Thu
kinh
Deutero Isaiah Đệ nhị Ê-sai
Deuteronomy, Book of
Phục truyền luật lệ kỷ
Deutero Pauline Thứ
thứ Phao lô
Develop Phat huy
Devil (Diabolos) Ác thần,
Ma quý
Devil worshipers Ke thờ lay Ma quỹ
Devote Dâng, Cũng hiến-
Devotee Ke sùng đạo
Devotion Tan tâm, tu
dưỡng đạo tâm (thờ
phượng, suy gẫm, dâng
tron)

51

Devoted things Vat biet riêng ra thánh (Dân 18:14) Devotions Các buổi cầu nguyện Devout. Tin kinh, sùng đạo - Lint Devour Nugt -----Diabolos Sa-tan, Ma-quý Diabolie Thuộc về Maquý anglasi Diabolism Su the lay Ma quý, Ma-Giáo Diacritical Phân biệt Diallele Điệp ngữ Dialectical, process Tién trình biện chứng Dialectic Biện chứng pháp · Dialectical protestant Cải chánh biến chứng Dialectrical trial Thi nghiệm biện chứng

Dialogue Sermon Bài giảng đối thoại Dialogue Cuộc đối thoại

D

D

52 -

-:

53 .	-
------	---

Dispensation Giai doan thân thị

ħ

Dispensationalism Giai-đoạn thần-thị thuyết

Dispersion Xem Diaspora

Dispensation of the fulness Giai đoạn của sự đày-trọn, Thời-kỳ của sự đày-trọn

Distinction Biệt tinh

Distinctiveness Luật phân biệt

Distincguish Biệt biện, Phân biệt

- Distribute Phân phối Distribution Sự phânphối
- District Superitendent Giáo hat-trưởng

Divorce Ly di

Divergence Bất đồng

Divine Thần, Thuộc thần linh

Dives Tên phú gia ở Lu ca 16:19-31 Divine work Thần công, Thần tác

Divination Bói toán, Bói khoa, Lý số

Divinity of Christ Thần tánh của Đâng Krit

- Divine revelation Thiên khải
- Divine government Sự tễ trị của Đức Chúa Trời
- Divine power Quyền năng của Đức Chúa Trời
- Divine will Thần ý, Thánh ý
- Divine affirmation Than quyết

Divine help Thần trợ

- Divine perfection Sự toàn vẹn của Đức Chúa Trời
- Divine necessity Thầnyếu

Divine providence Thần hựu

Division Chia re

Ď

-	54	÷	
-	94		

Divinity Divin nature Thần tánh Divorce Ly di Sec. 21. Divisibility Khả dĩ phân tách Docetism Hiện hình thuyết Doctorate Hoc-vi tan-si Doctrine Giáo-lý Doctrinaire Thuộc về giáo-lý Doctrine of man Giáo-lý về nhân-loại ' Dogma Giáo-lý, Tin lý Dogmatic form The thức 4. 2. tín lý Dogmatism Chu nghĩa độc đoán **Dogmatic formulae** Các công thức giáo điều Dogmation Giáo lý chủ nghĩa Dogmatic Thuốc về giáolý Dolorism Bi-kho thuyết Dominant Xuất-chúng,

Uu-tú

Dominant concept Yniệm cao-siêu

Dominion Quyền thốngtrị

Donation of Constantine Vật biểu-tặng của Công-

tăng-tin (Thế-kỷ 8 và 9) Donatism Giảo - thuyết

của Donatus (Thế-kỷ 4)

Donatist Đồ-đệ thuyết Donatus

Door Cửa

Doubt, Doubts Nghi-ngò, Sự nghi-ngờ

Double Predestination Tiền định SONG-PHƯƠNG

Doway Bible Thánh-Kinh Đô-wê (Của Lamã Giáo hội, Dịch ở Doway và hoàn tất ở Rheims)

Dove Chim bò-câu

Double personality Nhitrùng nhân-cách

Doxology Bài Ca Ngợi-. Khen

D. Th. Tán-sĩ Thần-Khoa

D

D

Dr. Of Ministry Tán-sĩ Thánh-Chức Dragon Con rồng, Satan Dread Hải-hùng, Ghê-sợ Dream Chiếm bao

Drey Căn

Ð

Drink Uong

Drink offering Ruou thờ thần

Drunkenness Say sua Decline Suy đồi

Dualism Nhị nguyên luận

Duality Nhị nguyên tính Duration Thời gian Dust Bụi đất Duty Bồn phận

Dyad Nhị tố

Dynamics Súc manh năng lực, Súc mạnh

Dynamic inspiration Sy hà hơi động lực (sống động)

Dynamism Thuyết duylực

Ď

		-	
- 1			
		-	

- E Tiêu biểu cho nguồn tài liệu Elohist (Ngũkinh)
- Ea, Enki Thần khônngoan của Babilôn
- Eagle Chim Ung (tiêu biều cho thần Zeus của Đạo Hi-lạp)
- Ear Lỗ tai (tiêu biểu cho sự phản phúc (Giăng 18:10)
- Earnest Sự sốt sắng Earth Đất
- Earth Bat
- Easter Lễ phục sanh
- Eastern Church, The Đông-giáo hội
- Eastern Theology Thầnhọc của Đông-phương

Eastern Catholic church Đông chánh-thống Giáo hôi Eat Ăn Ebal Núi Éban Ebionites Tà thuyết Ebionites Eccentricity Trang thái kỳ dị Ecclesiasticus Sách khôn ngoan (do Ben Sira soan, 180-C.T.) Ecclesiastes, Book of Sách truyền - đạo (của Salomon) Ecclesiology Giáo - hội học Economism Kinh - tế thuyết

Ecstasy of mystic feeling Cảm-xúc thần-bí xuất- thề	Edif (đợ Edor
Ectoplasm Ngoại chất Ecumenical Cong-đồng, Phồ-thông hiệp-nhất Ecumenical Councils Hội nghị cộng đồng Ecumenical Movement Phong trào cộng-đồng (thế kỷ 20) Ecumenical patriarch Cộng-đồng Giáo-trưởng (chỉ Athenagoras ôm hôn Giáo-hoàng Paul VI)	Edua Edua du Effe ly Effe go Effic sù Effic sù
(1)	

Ecumenical creeds Tindiều cộng-đồng

Ecumenical Institute Công-đồng trung-tâm (do W.C.C. lập)

Ecumenical Movement Phong-trào công-đồng

Ecumenics Công-đồng hoc

Eden Vuòn É-den

Ecstasy Trang-thai xuất- | Edenic Revelation Sự khải-thị ở É-đen ication Xây - dyng di thuốc-linh) m Xứ Ê-đôm eation Giáo-duc cationism Duy Giáoc thuyết et Hậu-quả ctive Linh-hiêu, Hiệu C ctual calling Sy kêu i hiệu năng cacious Grace Ån ng hiêu-năng clency Hiệu-năng rt Co-gang, cônggang Effulgence Sự chói-lói Ego Bån-ngä Ego-altruism Ngä-tha luân Egocentrism Duy-nga chủ-nghĩa

- Egoism Ich-ký, Vi-ký thuyết
- Eidetic Ban-the

Ē

Ë

the

E 5	8 — E
 Eight. Tám, (Tiêu - biểu cho lễ Báp-tem, sự sanh lại và sự sống lại, người ta tin Krit phục - sanh vào ngày thứ 8) Elder Lớn tuồi hơn Elders Trưởng-lão El, Elohim Ên, Ên-lô-him (Danh Đức Chúa Trời) Eleet Đắc cử, Được chọn El, OLAM (Eternal God) Danh Đức Chúa Trời, (Đấng đời đời) El, SHADDAI Danh Đức Chúa Trời, (Đấngquyền năng) Elective Môn học lựa chọn Election Sự lựa chọn Electicism Chiết - trung thuyết Elemental truth Lễ-thật 	Element of obstruction Yéu-tő cản-trở Elemental Phách, Via Elements of the world, the Nguyên-tố của thế- gian Elephantine Papyri Sách chữ A-rạm thuộc thế kỷ V phát-giác được ở Elephantine Elevation Vinh-thảng Eleven, the Mười một sứ-đồ Elijah Ê-li (Vị Tiền-tri) Elisha Ê-li-sế, tiền-tri Elkesaites Tin hữu theo tà-thuyết Elkesit Elohist, or E Tác-giả thường dùng danh Elehim thay cho Danh Giênôva Elucidation Sự giải-minh Emanation Sự phát-xuất
từ nguyên Elements 1) Yếu-tố 2) Bánh và rượu cho tiệc	Emanationism Phát-xuất thuyết Emanatism Lưu - xuất
thánh	thuyết

E

ï

.

54

Ë

Embalming Việc ướp
xác
Emerge Biều lộ, Xuất hiên
Eminent Siêu-quần, Xuất chúng
Emotion Câm-xúc
Emotionalism Chủ tỉnh- cảm thuyết
Emmanuel Em-ma-nu-ên
Emperor worship Sự thờ-lạy Hoàng-đế
Empirical Duy-nghiệm
Empirically Tinh-trạng duy-nghiệm
Empirical Theology
Kinh-nghiệm Thần-học
Empiricism Duy-nghiệm thuyết
Empyrean Miền Thiên- thượng
Encratites Duy-thủy phái
Encyclical Thuộc về Giáo-lệnh
Éncyclopedists Soan-giả sách Bách-khoa
Encyclopedia of Theo-
logy Thần-học Bách- khoa

Ë

- 59 -

End Cùngđích, Cứu-cánh End (the) Cứu-cánh, Chung tân End of days Cuối cùng các ngày End, Purpose Chu-dich Endurance Chju-dung Enemy Ke thù nghịch Energumen Ke biguý-ám Energy Nang-luc Enlightenment Sy chiếu sång Enlightenor Ke chiếu sang lood of fer. Enlih Thần của dân Sumer Enigma Điều khó hiều Enoch Ê-nóc Enoch, Books of Thứ kinh Ê-nóc ··· Enth Nhiệt-tâm Entity (being) Thực thể Entrust Uy-nhiệm, giaophó Enuma Elish E-nu-ma E-li-cho (Truyện tích Sáng tao của Babilôn)

E -

_	60	

cuối

Envy Do-ky, ganh-ty Eon, Acon Thời-đại, thếđai

Ë

Ephesians Người E-phê-**8**Ô

Ephesians, Epistle to Thư tin Ê-phê-sô

Ephesus Thành phố Êphê-sô (ở Simyrna tại Thổ-nhị-kỳ)

- Ephesus (Council of) Hộinghị ở thành Ê-phê-sô (431)
- Ephesus, (Robber Synod of) Hội-nghị kẻ cướp ở Ê-phê-sô

Ephod Ao É-phót

Epic Anh-hùng ca .

- Epictetus Triét-gia É-pitek (Khắc kỷ thuyết, 55-135 S.C.)
- Epicureanism Duy-khoái thuyết, Duy-khoái chủnghĩa
- Epicurus (841-270TC) Triết-gia Hi-lap tên Epicurus (Epicureans)

The - chế Episcopacy Giám-muc Epistemology Nhận-thức luận **Epistle** Thu-tin Episyllogism Thừa-tiền luân

Epilogue Hau-ngôn, Phần

Epiphany Sự hiền-hiện

Equal Turong-dong, Binhđằng

1.0901

Equity Dirc công-chính EquivalentTurong-durong

Erastianism Chu-nghĩa Eratus (dăt Quốc-gia cao hơn tôn-giáo)

Eros (Hi-Văn) Tinh-ái, Tinh-yên nhục-dục Err Làm-lẫn

Errancy Lam lac tinh Error Sy làm-lẫn, làmlac

Esau E-sau, con của Ysác

Escape Trốn thoát

Eschatology Lai-thế học
Esdras Sách Ét-drát
Esoterism Chu nghĩa
giáo-lý bí-truyền
Essential meaning Yéu
nghĩa
Essence The-yeu
Essence Divine Thần thế
yếu
Essence of Religion Ban-
chất của Đạo-giáo
Estate Trang-thái
Esthetism Thuyết duy-
mÿ
Estimate, to Úc-doán,
Định giá
Estatism Duy chinh-phù
thuyết
Eternal Vinh-cuu, Vinh-
viễn
Eternity Su vinh-cuu
Eternal damnation Sur
hình-phạt đời đời
Eternal detestations Sur-
chán ghét đời đời
Eternal generation -Luu
xuất vĩnh-cửu
-

Eternalism Vinh-cửu thuyết

E

Eternal life Sự sống vĩnh-cửu (Đời đời)

Eternal moral consciousness Ý - thức đạo đức vĩnh-cửu

Eternal punishment Sự hình-phạt đời đời

Eternal Sin Tội phạm vĩnh-cửu

Eternity Sự vĩnh - cửu đời đời

Ether (Y) Ê-thê, Ê-te

Etheral substance Bånihê bằng Ê-te

Ethical element Yéu-tő dao-dúc

Ethics Luận-lý học, Đạođức học

Ethography Phong-tuc

Ethology Nhân-tính học Ethnological argument Nhân-chủng luận

Ethnology Dân-tộc học

Ε

Etymology Ngữ-nguyên học	Evil One, the Sa-tan, kể ác
Eucharist, the Thánh- thể, Tiệc Thánh, Bánh	Evil, The Origin of the Nguòn-góc sự xấu-xa
và rượu thánh Eudemonism Hanh-phúc	Evil spirit Ma qui, ác- linh
chủ-nghĩa	Evolution Tien-hoa
Eugenism' Uu-sinh	Evocation Cau hon
thuyết	Evolutionism Tién - hóa
Eutychianism Doy nhứt tánh-thuyết	thuyết
Evangelical Thuần - túy	Exaltation Sự tán-dương, Sự nâng cao
Tin-lành	Example Kiều-mẫu
Evangelical expositor	Excess Thái-quá
Người giải nghĩa Tin-	Exclusive Day hữu
lành Evangelism Việc truyền- đạo	Exclusivism Độc nhất thuyết
Evangelist Vi Truyèn-	Exclution Sy khai-tru
đạo	Excommunication Dut
Eve Bà É-va (Tô-mẫu	phép thông-công
nhân-loai)	Exegesis Chu Kinh-hoc,
Ever Bao giờ	Sự chú-giải
Everlasting life Vinh- sinh	Exegetical preaching Giảng theo phương-
Evidence Hiều - nhiên,	pháp giải Kinh.
Chứng-cớ Evil Xấu xa, Vô luân-lý	Exemplarism Gurong- mẫu thuyết

Е

2

- 62 -

E

Exemplify Giải - thích bằng vi-du

Expression Sự biểu lộ Experience Kinh-nghiệm Exercise, to Vận dụng Exhortation Lời khuyên Ion

Existence Hiện hữu Exist Hiện hữu, tự tại Existence of God Sự thực hữu của Đức Chúa Trời

Existentialism Hiện-sinh thuyết

Existential Theology Hiện-sinh Thần-học

Existing Hiện-hữu Existential Thuộc về hiên-sinh

Exorcism Phép đuồi quỉ Exodus Xuất Ai-cập ký Exotism Ngoại-lai tính Experience Từng - trải.

Kinh-nghiệm

Expediency Tinh-trang thich dáng

Experimentalism Thucnghiệm thuyết Explation Đền tội Explation, Day of Ngày chuộc tội

Explication Lời giảnggiải

- Explicit faith Đức tin minh bạch, hiền-nhiên Exposition Giải - nghĩa (Kinh-thánh)
- **Expository preaching** Giảng theo phươngpháp giải Kinh

Extension Mở rộng

External evidence Ngoại chứng

External Ngoai giới

- Externalism Nghi thức thuyết, Day hình thức thuyết
- External compulsion Sự cưỡng-bách bề ngoài
- Extra-Biblical (Source) Tài-liệu (Nguồn-gốc) ngoài Thánh-Kinh Extreme Cực đoan Extreme unction Lễ xức dầu Thánh

- 04	_	64		
------	---	----	--	--

Extrinsicism Duy-ngoại thuyết

. E

Eye Con mắt, (Tiêu-biểu cho sự toàn-tri của Đức Chúa Trời) Ezekiel, Book of Sách É-xê-chiên

Ezra E-xo-ra (Thầy tế-lễ và lãnh-tụ dân Do-thái)

Ε

Face Măt Facet Khia-canh Fact Dữ kiện Factor Yeu to Factual Xác thật Faculty Ban Giáo-sur Faculty Khå näng Fail Thiếu, thất bại Fairy Tiên Faith Đức lin Faithful Trung tin Faithful, the Tin huu trung tin Faith healing Chữa lành - bởi Đức.tin Faithless Bat trung

Faithful, Trung - tin, Thành-tin

Faithful servant Trung bôc

Fall, the Su sa-nga

Fall Ngã, Té

Fall of Man Sự sa-ngã của loài người (Truyện tích được ghi chép ở Sáng 3:)

False Giả False decretals Tập Giáo-lệnh giả False Christ Krit giả (Cođốc giả) Fame Danh tiếng

Family Gia-dinh

Family of God Gia-đình của Đức Chúa Trời Fanatic, Fanatical Cuồng tin Fanaticism Quá khích chủ-nghĩa Fanciful speculation Sự suy-cứu bất thường Fantasy, Fantamatism Ảo tưởng, Ảo hình thuyết Fascination Sự mê-hoặc Fasisity Tinh giả dối	Giáo phụ của Hội-thánh (như Clément Ignatius, Polycarp, Irenacus Justin - Matyr, Tertu- lian, Athanasius, Euse- bius, Augustin v.v Fault Lỗi Favour Ân-huệ Fear Sợ hãi Fear (of the Lord) Kinh sợ Chúa Fearful Khủng-khiếp; Kinh-sợ Feasts Lễ (Các)
Fasisity Tinh giả dối Fast Kiêng ăn, Nhanh, Vững-chắc Fasting Kiêng ăn Fasting communion Kiêng ăn đề thông-công Fatalism Định mệnh thuyết Fatality Định-mệnh Fatality Định-mệnh Father Chúa Cha, Cha Father divine Cha thiêng-liêng, Đấng linh- phu Father of the Church	 Feasts Lễ (Các) Feast of trumpet Lễ năm mới (Do-thái) Feast of Booths Lễ lều- tạm Feast of the Tabernacles Lễ lều-tạm Feast of the Dedication Lễ hiến-dâng Feasting Lễ Federal Theology Thàn- đạo liên-minh Feed Nuôi. Trưởn g- dưỡng Feet - washing Sự rửa chân

F

66 -

_	67	-

Final

Felicitate Khen ngợi, Chúc mừng Felicity Hanh-phước Fellow Ban Fellowship Su thông công Fellowship Turong-giao Feminism Chu-nghĩa nữquyền Festival Thuộc về lễ, Lễ Fetishism Tôn thờ vậtthần Fetishism Bái-vật giáo Fetish Vật-thần Feudalism Ché-độ phong kiến Fiery Con nóng giận Fiction Giå turing Fideism Chu-tín thuyết Fight Chiến-đấu Fig tree Cây vả (hình bóng về nước Do-thái) Filial Long hiểu thảo của con

Filloque Clause Mênhde Hoa-tử

Khải-thị cuối cùng Final perseverance Sy nhẫn.nai cuối cùng Finillsm Cứu-cánh tính, Muc-dich luật Finalism Hüu-han thuyết Finite Han luong Firmanent Bau Trời Fire Lua, Thàn-bỏa Fire-cult Su thờ lạy Thần hỏa First and Last Dau tien và cuối cùng First-born Con dau long First day (sabbath) of the week Ngày Chúa-nhật

revelation, the

Firsts state Nguyên - vị (trước khi, chưa sa-ngã) First cause Nguyên-nhân đầu tiên

First fruits Trái đầu mùa

Fish, Symbol of Tiêu biểu của con cá

F

•	-
Five Năm thương tịch	Folly Tình-trạng điền dại
(của Chúa ở tay, chơn	Font Chén đựng nước
.và hông)	(làm Báp-tem)
Five articles of Armi-	Fool Điền dại
nialism Năm Giáo lý Ar-	Fool, foolishness Sự điền
minianus (dị biệt Calvin)	dại
 Five points of Calvinism Năm Giáo-lý của Calvin (ở Hội-nghị Dort 1610) Five scrolls Năm cuộn : Exotê, Nhã ca, Ru tơ, Ca-thương, và Truyền- đạo. Flxism Định - chứng thuyết Flagellants Tin-hữu khở hạnh (Phong trào vào năm 1259 và 1349) Flame sacred Ngọn lửa Thánh Flesh, Fleshy Nhục thề Flood, The Hồng-thủy Flock Bày, Hội-chúng 	 dại Foot Chân (Tiêu biểu cho sự hạ minh) Footstool Bệ chơn (Ésai 66 : 1) Foot-washing Rửa chơn (Giăng 13 : 1-17) Forgiveness Sự tha tội Form Mô lå, hinh-thế Foreordination Tiến- định Form criticism Phê-binh hình-thức Form likeness Hình trạng Formalism Hình - thức chủ nghĩa Formal Thuộc hình thức Former rain Trận mưa
Foe Thù địch	đầu mùa
Following Christ Bước	Former Prophets Tiền
theo Krit	tiên-trị

F

.

68 -

Formgeschichte (Đức) Phê-binh hình thức Fornication Tà dâm Forum Nghi trường Forbearance Nhan - nai Forbear Chiu dyng, Nhẫn-nại Force Sirc luc, Bao luc 10 35 Forget Quên Forgive Tha thứ Forgiveness On tha tôi Foreigner Khách la Forgein Mission Hôj Truyền Giáo ở Ngoạiauốc Forbearence Nin chiu Foreknowledge Sur biết truờc

Forlorn Tuyệt-vọng

Formula, Formulae Công-thức

Formulary Kinh cầu. nguyện, Tín-điều

Foreordain Định trước Foreordination Sự định trước Fortuna, Fortun Nữ thần tài và phì nhiêu của dân La-mã Fortune tellers Thầy bói Forty 40, Bốn mươi (số thử thách) Fortify Làm vững Fortify Làm vớng Fortify Làm

Forerunner Tien-khu

Phước-âm

- 69 ----

Foundation Nền tảng Fountain Suối nước, Nguồn nước

Four Bốa, 4 (số quốc tế)

Fragmentary theorý Thuyết đoản-thiên sửu tập

Free Tu-do

Free Church Hội-Thánh Tự-do

Ë

F

- 70 -

Free Methodist Church Hội-Thánh Giám-lý Cảichánh

Freedom Sy ty-do

Free will Y-chi tu-do

Free thinkers Người suy tư tự-do

Friend Ban-hüu

Friends, Society of or Quakers Hội Bạn Hữu cũng gọi là Hội Quakers Fruit Hoa-quả, Hậu-quả, Kết-quả

Funeral ceremonies Lễ nghi an-táng Full Đầy Fulfil Úng nghiệm Fulfilment Sự Ứng nghiêm

Fuliness Sự đầy dẫy, Sự đầy tron

Fullness of time Sự đầy trọn của thời-kỳ Function Chức-phận, Co.

năng

Fundamental Căn-bản

Fundamentalism Cănbản thuyết, Phải Cơyếu

Future life Lai-thế Futurism Tương-lai thuyết

F

F

G. A Chữ tắt hai chữ: General Assembly

Gabriel Thiên sứ Gápri-ên

Gad Chi phái Gát

Gaius Tên một Cơ-đốcnhân trong Tàn-ước

Galatians, Epistle of Thur tin Galati

Gallican confession Hiến chương của John Calvin (1550)

Gallicanism Pháp-giáo, chủ trương hạn quyền Giáo-hoàng

Gate Cong, Cửa (tiêu biểu bước vào cõi bất diệt)

Gate of Hell Cửa địa-ngục (Mathio 16:18) Gathered Church Hộithánh địa-phương Garden of Eden Vườn Ê-đen

Garment Y-phuc

Gehenna Trüng Hin-nôm, Địa-ngục

Genealogy Gia-phả General Phố-thông Generality Khái-luận; Đại-lược

General confession Hiếnchương phồ-thông

General Convention Hội đồng tồng-liên (của Hội trưởng lão)

General Council Hội-nghị tối-cao

General judgment Con phán-xét chung

_	72	_	

General Synod Hội-nghị cao cấp (của Hội-thánh Lutheran)

Generalization Tongquát hóa

Generatianism Di-hòn thuyết

Generation Thé-bê

Generation, spontaneous Tu-phát sanh

Genesis Sách Sáng-thế kỷ Genetic Di-truyền học Geneva Bibe Thánh-kinh, Gơ-neo (Phát hành ở

Go-neo)

Geneva Catechism Phước Âm Yếu-Chỉ Goneo.

Gentile Ngoai-bang

Gentile Christianity Co đốc giáo ngoại bang (chỉ ngoài Palestine)

Gentle Cao-nhã, Phongnhã

Gentleness Sự dịu-dàng Genus Chũng-loại, Giống Ghost Ma Ghost, the Holy Đức Thánh linh Gift Thiên-tứ, Tài-năng,

Âo-tứ

Gifts Tặng vật Gilgamesh Vị anh-hùng của Mesopotumi (truyện Thần-thoại)

Girdle Dây nit

Gladness Sy hoan-hi

Glass Gurong, kinh (tiêu biểu cho sự trong sạch)

Glory Sự vinh-hiền

Glory, the glory of God Sự vinh quang của Đức Chúa Trời

Glory, honor Vinh-hiền Glorious Mysteries Sự mầu-nhiệm vinh-hiền

Glorify Tôn-vinh

Gnosticism, Gnostics

Duy-tri phải, Duy-tri chủ nghĩa, Trí-huệ giáo Gnosis, knowledge Sự hiều-biết, Tri-thức Goat Dê (tiêu-biểu cho kể hư mất)

G

God, the son Thanh-tử, Thần-tử, Chúa Con Godman Thàn-nhân God child Con đỡ đầu Godliness Tin-kinh God's absolute holiness Sur thánh-khiết tuyết đối của Đức Chúa Trời Godhead Ban-tanh, banngã của Đức Chúa Trời Godliness Sir công-nghĩa (Bản tánh giống Đức · Chúa Trời) God Mother Me đỡ đầu God-parents Cha me do dầu Godspeed Chúc binh-an và thành công (đi đường 👘 Goel Người bà con có sånguyễn chuốc nghiệp (Ruto 4 : 1-12) Gog Dân Gót Golden rule Luật, (Lời) vàng ngọc (Mathio 7:12

và Luca 6:31)

God Đức Chúa Trời, Thần | Goldden age Thời - đại God, the son Thánh-tử, hoàn-kim

> Good Tốt Good, the good, goodness Chi-Thiện, Sự tốt lành,

Sự nhơn-lành

Good Shepherd, The Đảng Chăn giữ tốt lành Goodworks Công đức, Công việc lành

Good book Thánh-kinh Gospel Tin-lành, Phướcâm

Gospel hymns Thanh ca Tin-lành

Gospel of John Sách Tinlành Giăng

Gospel of Mark Sách Tinlành Mác

Gospel of Luke Sách Tinlành Luca

Gospel of Mathew Sách Tin-lành Mathie

Gospeler Người đọc sách Tin-lành

Gospel, Apocrypha Thứ kinh Tin-lành, Nguykinh Tin-lành

	A . J.		
-	74	-	

Gospel, Good News Tinlành. Tin-tức tốt lành Gothic architecture Kieu kién-trúc Gô-tích Gothic version Ban dich Kinh-thánh tiếng Gôtich (the ky IV) Government Noi-cac. chánh-phủ Governor Thong - đốc, Ke thống-trị Grace An-dien, An-sung Gracious Khoan dung Grave, the Huyệt mả, Mò mà Gradual Tuần tự Graduate Tốt nghiệp Graduation Tiêm tiến Graphics Bieu dò Grateful Biết on Gratis Nhung-không Greatness Su cao-dai Grecians, Greek Người Hi-lap Greek Orthodox Hoithánh chánh thống Hi-

lạp Green Xanh, (tiêu biều

trưởng) ... Great being Dang vi dai Great Bible Thánh-kinh vī dai (do Miles Coverdale phát hành 1539) Greek Hi-lap Greek father Giáo phu của Đông-giáo hội như - Chrysostom Athanasius, Basil Greek Religion Tôn giáo Hi-lap Grow Tăng tiến, Lớn lên Grow, Growth Tang trưởng, sự Growing Tang trugng Guardian Angel Thiênsử hộ vệ Guidance, divine Sy dân dất của Chúa Guile Muu ké Guilt Tội ác, Lỗi lầm Guilt offering Của lễ

cho sự sống, tặng

chuộc sự lỗi lầm (Lê 5:7-10)

Gynecocentrism Nữ hướng-tâm thuyết

Ğ

G

H Dấu hiệu luật của sự thánh khiết
Habakkuk Tiên tri Habacúc
Habakkuk, Book of Sách

Habacúc Habiru Người Hêboro xua

Habit Thói quen

Habitual grace Ân tứ (làm lành)

Hacoldama Ruộng huyết Hachiman Thần chiến tranh (Nhật bản)

Hades (Hi-văn) Âm phủ Hagar Aga

Haggadah (Heboro) Truyện-tích

Haggai, Book of Sách. Aghê Hagiographa Thánh vặn Hagiolatry Thờ lạy các thánh

Hail Mary Lời chào cô Mari

Halieutics Thuộc về phương pháp câu-cá Hallel Praise Bài ca Ngợi khen Chúa (Thi 113-118)

Halo Hao quang, Sự vinh quang

Hand Tay

Hardening Làm cứng Harlot Người điểm đĩ Harmony Sự hòa hợp Harvest Mùa màng Harvester Người gặt Hasidaeans Tín hữu Hasi-điện

Hasmonaeans Triều đại Hát-mô-niên	F
Hate, Hatred Shét, ghen	F
ghét	F
He Mẫu tự thứ 5 của	1
Hibalai ngữ	H
Head Đầu, Nguyên thủ	H
Healing, Divine Sự chữa	
bệnh của Chúa	
Hear Chữa lành, Chữa	ł
bệnh	
Hear Nghe	H
Heart Tam long	
Heathen Ngoai bang	
Heathen, the fate of Số	
phân dân ngoại bang	·F
Heave offering Lễ đưa qua, lại trước mặt Chúa	5
Heaven, Heavens Trời,	
Thiên đàng	ł
Hebrews, Epistle to Tho	
tin Hêboro.	I
Hedonism Chủ nghĩa	
khoái lạc	
Hegel, G.W.F. (1770 -	ł
1881) Triết gia Đức tên Hegel	ł
tor tropor	

Hegellanism Triếtthuyết của Hegel Height Chiều cao

Hellsgeschichte Lich sử Cứu chuộc

Heir Thừa tự

76 -

Helmet Mão Trụ (tiêu biều sự Cứu rỗi, Êsai 59:17, Êph 6:17)

Helps Sự phò trợ, Sự giúp đỡ

Helvetic Confessions, First Hiến chương của Giáo Hội Cải - Chánh Thuy-Sĩ, 1536

Helvetic Confessions, Second Hiến chương của Giáo Hội Cải Chánh Thuy-Sĩ, 1566

Heliolatry Sự thờ lạy mặt trời

Heliopolis Thành phố Heliopolis (Trung tâm thờ lạy Thần Ra và Re)

Hell Địa ngục

Hellenism Văn hóa và Đạo giáo Hi-lạp

Ħ

77 -

Hellenist Người Do Thái nói tiếug Hi lạp

- Hellenistic Christianity Co Đốc Giáo do các lãnh đạo và ban viên người Hi lạp và La-mã
- Hellenistic Judaism Do Thái giáo bị ảnh hưởng Hi Lạp (Bản LXX là công trình của phong trào này. Philo là triết gia của phong trào này)

Hellenistic Roman period Văn hóa và Đạo giáo Hi lạp thời La-mã

Hereafter Lai-thé

Heredity Sự di trayền

Heresy Tà-thuyết

Hermeneutles Thich Kinh Hoc

Hermotism Huyên bi

Herodian Dynasty Triều đại Hê-rốt Hepatonopy Khoa bói yà

nói tiện tri của Babilôn

Heterodoxy Ý niệm bội Đạo

Heteromorphism Trang thái nhiều hình dang Hexapla Bản Kinh Thánh Cựu ước 6 thứ tiếng của Origen

Hexateuch Luc Kinh (kê cả Giôsuê)

Hide Dấu

Hierarch sacred leader Giáo phầm

Hierarchy Phầm trật Hieratic Được tấn phong Hierology Tri thức và văn hóa thánh

Hieroglyphics Ai hình tự High Altar Bàn thờ chính trong Nhà thờ

High church Thần La mã Giáo hội (Anh quốc Giáo Hỏi thế kỷ 17)

Highest Tuyệt đỉnh Higher Criticism Thượng tàng phế bình

High places Địa điểm cao, Chỗ cao

H

H

 High Priest Thầy tế lễ Thượng phầm Hillei (70TC—10SC) Học giả Do thái tên Hillel Hillei Foundation Trung tâm huấn luyện Thanh niên của người Do-thái 	History critical move- ment Phong trảo phê bình Lịch sử History of Religion Lịch sử của Tôn giáo Hittite Reltigion Tôn- giáo dân Hi-tit
Himself Chinh Chúa Hinduism Ấn Độ Giáo	Hollness Đức thánhkhiết Holy Thánh khiết
 His Second Coming Sự Tái lâm của Chúa Historian Sử gia Historical argument, The Lịch sử luận Historical Biblical Tri- nity Thánh-kinh lịch- sử Ba Ngôi 	 Holy Communion Thông công thánh Holy Fire Hỏa thánh Holy League Thánh đoàn Holy Office Thánh chức Holy of Holies Nơi Chí thánh Holy Land Thánh-Địa Holy Place Nơi thánh
Historical circumstance Hoàn cảnh Lịch sử Historical view Phương diện Lịch sử	Holy Spirit Đức Thánh Linh Holy War Thánh-Chiến
Historical reliability Sự chính xác của Lịch sử Historicity Sử tính History Lịch sử học	Holy Writ Thánh Kinh Holy Year Thánh Niên Homologoumena Sách phở thông đã được Kinh điện

H

H

- 78 -

Homiletics Truyền đạo pháp
Homotheism Nhất Thân- Luận
Honest Trung thành, thành thật
Honor Vinh dự
Hope Sự hi vọng, Mối kỳ- vọng
Horn Còi, Sừng
Horn of Altar Sừng Bàn thờ
Hosanna Lời tung hồ (Mác 11:9)
Hosea, Book of Sách Ô-sê
Hospitality Sự tiếp đãi, Sự tiếp khách
Hosts Các quyền lực Thiên thượng
Hour Giò, Thì giờ
Hour, Last Giờ cuối cùng
House Nhà
Household Gia-tộc, Gia- đình

Household of God Gia-tộc của Đức Chúa Trời

House of God Nhà của Đức Chúa Trời Human sacrifice Té la bằng sinh mang Human soul Linh honcủa con người Humanitarianism Nhân đạo chủ nghĩa Humaness Nhân-tính Humanism Nhân bản học, Nhân văn học Humanity Nhân loại, Nhân tánh Humble Nhu mì Humility Sy nhu mi Humiliati Một dòng được lập ở Ý vào thế kỷ thứ 12 Humiliation of Christ Sir ha mình của Krit Husband Người chồng Hymn Bài ca ngợi khen Hymnody Nhạc thuật Hymnology Nhạc học Hyperorganism Ngoai

the .

H

H

- 80 -

Hyperbolical Khoa trương pháp

Hypnoptism Thôi miên thuật

Hypocrisy Sy giå hinh

Hypology Thôi miénhọc Hypostasis Thế yếu Hypostalle Union Sự liên hiệp hai tánh Hypothesis Giả thuyết Hyssop Cổ Kinh - Giới,

H

Loai bac-hà

Hyper-evangelistic Phái Tin-Lành cực-đoan

H

I am Ta là: Tôn giáo của Mỹ quốc do ông bà Guy Ballard sáng lập năm 1930 ở Chicago

Iahweh Giêhôwa (Danh Đức Chúa Trời)

Iconoclasm Ngẫu tượng phá hoại thuyết

Iconostasis Màn che đền thánh

Idea Ý niệm, Ý tưởng Idealize Lý tưởng hóa Idealism Duy tâm thuyết, Lý tưởng thuyết

Idealistic communism Cong sản lý tưởng thuyết

Ideality Lý tưởng tánh

Identical Đồng chất Identification Đồng hóa Identification with Christ Đồng hóa với Krit, Giống với Krit Identify Làm giống nhay, Tinh đồng nhất, Đồng nhất tính Ideology Quan niệm học,

A Strict Ma

Ý tưởng học

Idiocy Tánh ngu dốt (si) Idosefnerasy Tính tố Idol Ngẫu tượng Idolatry Sự thờ lạy hình

tượng Idolothytes Ăn của cúng

tế

Idumea, Idume Xứ Eđôm Ignorance Vô tri Ignorant Kẻ ngu xuần Iliegal Vi pháp, Bất hợp

pháp Illogical Phi luân lý, Vô lý

Illuminate Soi sáng Illumination Sự soi sáng Illumination spiritual

Sự soi sáng thuộc linh Illuminism Thiên phái thuyết

Illusion Ao anh

Illusionism Åo turong luận

Image Anh tượng, Hình ảnh

Image of God Ånh tượng, Hình ảnh của Đức Chúa Trời

Imagination Tường tượng, Tri tưởng tượng Image Del, Image of God Hình ảnh của Đức Chúa Trời (Sáng 1 : 26, 27, Col 3 : 10)

Imitation Sự bất chước Imitation of Christ Học

Sự thọ thai không nhiễm tội Immanence Nội tại Immanentism Nội tại thuyết Immanuel I-ma-nu-ên Immaterialism Phi vật chất luận Immensity Bao la, Rộng lớn Immersion Báp-tem dầm minh

theo Krit (Sách của

Thomas a Kempis)

Immaculate conception

Immoral Vô luân

Immoralism Vô luân thuyết

Immortal Bất tử

Immortality Bat diệt

Immortality conditional Bất diệt có điều kiện Immutable Bất biến Immutability Bất biến

tính Immunity Miễn dịch

I

82

Immuable Bất dich, Bất biến Impanation Thanh the thực tại Impart Chuyen dat Impassible Vô cảm Impeccability Giải thoát khỏi pham tội Impending Treo Imperative Mênh lênh Imperfect Bất toàn Impersonal Vô ngã Implicit Faith Đức tin hoàn toàn Implicit truth Le that tron ven Implication Su rắc rối Important decision Quyết định trọng đại Important sense (meaning) Yếu nghĩa Imposition of hand Le đặt tay

Impossible Bất khả Impractical Không thực tế

۶

Imprecation Růa sả Impressed moving Cảm động

I

83

Impression Ấn tượng Impressionism Ấn tượng chủ nghĩa

Impulse of the Holy Spirit Sự thúc đầy của Thánh-Linh

Impulsion Sự thúc dục Imputation Sự qui kế Inability Bất lực Inanition Sự suy nhược Inbred Sin Nguyên tội Incarnate Đầu thai Incense Hương liệu Incertia Hoa tinh Inclination Qui lạy (Hàng giáo phẩm)

Inclusion Bao hàm Inclusive Bao hàm Incognito Giữ kin Incommunicable Bất khả truyền thông Incompetent Vô năng

lực, Bất năng

Incomprehensive	Bất
khả đat	

Incomprehensive Khó hiều

Inconscious Vô thức

Incongruous Không thích nghi

Incorporeal Thuộc linh (không có thân thể)

Incubation Thời kỳ tiềm thức

Incubus Gánh nặng Incurs Gánh chiu

- Ineffabilis deus Sắc lệnh Giao hoàng năm 1854 về sự Thọ thại Vô nhiễm tội
- Ineffable Không thể tả được, Không tả xiết

Inefficace Vô-hiệu

Inequality Sự chênh lệch Inerrant Không sai lạc

Independence of God Tánh độc lập của Đức Chúa Trời, Sự tự hữu của Đức Chúa Trời Indeterminism Vô định thuyết

Indefectibility Bất điệt tính

Independency Tinh trang độc lập

Indefinite, Indignation Vô định

Induction grid Bản Hệ Thống qui-nạp Infallibility Vô ngộ

Infallible Vô ngộ

Infamy O nhục.

Infant Baptism Lễ Báptem Thiếu nhi

Infant salvation Sự cứu rỗi Thiếu nhi Influence Ánh hưởng

Inform Báo tin Infidelity Bất trung

Infinite Vô cùng, Vô hạn Infinitum Vô biên (La tinh)

Infinity Vô biên tính

-

Infini Vô cùng tận Infinity of God Thuộc tánh Vô han lượng của Đức Chúa Trời Infralapsarianism Môt phe phái của Calvin chủ trương sự sa-ngã .của loài người đi trước nguyên chỉ lựa chọn In hoc signo vinces, by this sign you shall conquer Bởi dấu này người chiến thắng -Inherit Thừa kế Inheritance Co nghiệp Inhibition Sự huyền chức In hoc signo vinces Nhờ dấu hiệu này ngươi thång (Constantine) Inimical Nghich, Thù Inintelligible Bất khả tri, Không thể hiểu Initiative Khởi thủy. Phát động Iniquity Tội ác Innana Mẫu thần (Của dân Babilôn)

t

Innate knowledge Nguyên tri

Innate Nguyên tri, Bầm sinh, Thiên phú

Innatism Duy bầm thuyết

Innate ideas Bản hữu Quan niệm, Tiên thiên

Inner Nội tâm, Phía trong quan niệm

- Inner life Sinh-hoạt nội tâm
- Inner man Người bề trong (tức tâm hồn và tâm linh)
- Inner light Sự sáng nội tâm

Inner word Lời nội tâm Innocence Sự vô tội

Innocent Vô tội, Thật thà, Chất phác, Mộc mac

Innocuous Vô tội, Vô hại Innocent nature Bản tinh vô tội

Index Muc luc

t

86 ---

Indignation Sự phẫn nộ Indifference Tinh không quan tâm

Indifferentism Trung lập chủ nghĩa

Individual Cá nhân

Individualism.Chủ nghĩa cá nhân

Indivisible Bất khả phân Individuality Cá nhân tính

Individualize Cá nhân hóa

Indirect communication Gián tiếp tương giao

Induction Sự qui nạp

Induction Bồ chức thánh Indulgence Lòng khoan dung

Indult Đặc ân của Giáo hoàng ban

Inerrancy Không lầm-lạc Infanticide Tội giết thiếu nhi

Infralapsarianism Một nhóm của giáo phái Calvin (chủ trương sự sa ngã trước nguyên chỉ sa ngã và đoán phạt)

Infallibilist Người tin Giáo hoàng vô tội

Infidel Người không tin Chúa

Infidelity Bát trung Infusion Báp-tem bằng cách đồ nước

Influence Ånh-huởng Inquisition Tôn giáo Pháp đỉnh

Instrument Công cụ Inseparable Bất khả phân

Insistence Sır nài nî Inspire Hà hơi

Inspiration Sy Hà hơi

Installation Sự xếp đặt (vào chức vụ)

Instinct Ban nang

Institution words Lời của lễ tiệc thánh (Mat 26:28, Mác 14:22-24, Lu 22:19-20, I Côr 11:23-25)

Instinct Thiên tinh Instruction Su chi day Instellectual Tri thức Instellectualism Duy tri thức thuyết Intellect Tri năng Intelligence Tri huệ· Intention Chu ý, ý định Intensive Knowledge Thông hiểu cường liệt Intimacy Thân thiết Intercession Cau thay Intercommunion Liên turong giao Interconfessionalism Liên hiến-chương chủnghĩa Interdict Ngan cam Interim Quyen Intermediate Dia vi trung-gian Interminable Argument Lời tranh luân vô chung Internal Nội bộ, Nội tại, Chủ-quan

Interprotation (Biblical) Giải Kinh Interpsychology Liên tâm lý Interventimism Chu nghĩa can thiệp Interest Loi ich Intolerance Su có chấp Instrumentalism Môi giới thuyết Instruction Giáo huấn Intrical Lôn-xôn Intrinsic Nôi lai Introitus Bài Ca-tung (Trước giờ thờ phuong) Introduction Loi giới thiệu, Dẫn luận Intuition Truc quan. Truc giác Intuitionalism Truc giác chủ nghĩa Intuitionist Đồ để trực giác chủ nghĩa Invent Sáng tác Invention Phát minh Investigation Do xet, Xem xét

 88	

Iron age, Israelite period Sắc khí thời đại Irony Châm biếm Irra Qui của dân Babilôn Irradiation Phat guang Irrational Phi lý Irrationalism Phi lý chủ thuyết Irreconcilable Không đội tròi chung . Irregularity Tội ác bất thường Irrelevant Không lệ thuộc Irreligious Vô tôn giáo Irresistible grace Ån điền bất khả chống trả Irreverent Bất kinh Irruption Đột nhập Isaac I-såc Isagogics Đạo luận học Isaiah Chúa là sự cứu

Invocation Khan cau

rỗi (Tiên tri Êsai)

Isaiah, Ascension of Sự thăng thiên của Ésai (Sách Khải thị của Cơ Đốc nhân Do-Thái)

Isaiah, Book of Sách Ésai

Isis Mẫu thần của Ai cập Islam Hồi giáo

Ism Hoc, thuyết

Isomorphism Tinh đồng bình

Israel Nước Do Thái

Issue Kết-quả, Chungcuộc

Itemize Ghi từng khoản một

Itinerancy Lộ trình

Itinerant preacher Truyền - đạo lưu - bành

- I-Thou relationnship Sự tương giao giữa tôi và anh (từ liệu của Martin Bucer)
- Ivory Ngà (Tiêu biểu sự trọn vẹn của mỹ thuật tôn giáo)

t

right Phần của Thần phầm trong vũ trụ loài người nhờ lý trí mà biết được

Ius divinum positivium Phần của thần phẩm Hyar Tháng 8 của niên siêù nhiên, mặc khải cho loài người

Ius naturale natural | Iustitia naturalis, natural righteousness Nguyên trang loài người trước khi Ađam sa ngã

Inward Nội-tại

lich Do Thái

t

Jacob Ông Gia-cốp Jacobites Đảng James II Jahweh Đức Giêhôva

Jahvism Sùng bải Đức Giêhôva

Jansenism Phong trào của Jansen

Jealous Ghen ghét

Jehovah Đức Giê-hô-va

- Jehovah Jireh, The Lord Sees Giêhôva Dirê Chúa Hằng Đoái xem
- Jehova Nissi, The Lord is my Banner Giêhôva Ni-si, Chúa là Cờ-xí

Jehova Sholom, The Lord is Peace Giêhôva Sholom, Chúa là sự Bình an

J

Jehova Tsidkenu, The Lord is our Righteousness Giêhôva Si-ke-nu, Chúa là sự Công bình của chúng ta

Jeopardize Liều mạng Jeremiah Người hay than van

Jeremiah Ông Giêrêmi (Tiên tri)

Jericho Giêricô (Thành phố)

Jerusalem Giêrusalem (Kinh đô nước Do-Thái)

Jesuits Tu sĩ dòng Jesus Jesus Giêxu

Jesus Christ Giêxu Krit Jews Người Do-Thái

_	91	

Jewry Thuộc về người Jewish Thuộc người Do-Thái

Jewish Hellenism Vănhóa cồ Hi-lạp của người Do-Thái

JHVH hoặc JHWH Giêhôva

Job Ông Gióp

t

Jonah Ông Giôna

John Ông Giăng

John Baptist Öng Giäng Báptít

John Mark Ông Giǎng Mác

John, the Apocalypse of Khải thị của ông Giảng

John, the Epistle of Thu tín của Giăng

John, the Gospel of Tin Lành của Giăng

Joseph Ông Giôsép

Jot Mẫu tự thứ 9 của Hibálai

Joy Sư vui mừng

Jubilee Lễ kỷ niệm Ngũ thập Chu niên Judaism Do Thái Giáo Judaist Người theo Do thái Giáo

Judaize Do thái Hóa

Judas Ichariot Giu-da Íchcariót

Jude Thư tín Gir đe Judge Quan tòa

Judge Phán xét

Judgement Sự xét đoàn

Judicial Thuộc về tư . pháp

Judith Sách Giù-đe Just (the) Đâng công nghĩa

Justice Lẽ công bình; công lý

Justification Sự công nghĩa

Justifier Đăng xưng cống nghĩa

Justify Xung nghĩa

t

	Ń

Kahal, Qahal Hội chúng (EKKLESIA)
Kallasa Thiên đàng (của Tín hữu đạo Siva)
Kalpa Kiếp
Kâma Dục
Kantianism Triết học Kant
Karaites Tân phải Do thái (thế kỷ 8 ở Ba tư)

Karl - Barth Kal - Bát Karma Nhân quả

Kathenothism Giao thể Thần giáo

Keep Tuân thủ, Vâng lời Kenosis Thuyết đốc đồ Kerygma preaching Nội dung của sự cào rao Tin-lành

Keswick Conference Hội đồng Bồi linh (Anh quốc)

Ketuvim hoặc Kethubim Phận thứ ba của thánh văn Do Thái (Từ Thi thiên đến Sử ký)

Keys Chia khóa (biều hiệu sự vào nước Đức Chúa Trời) (Mat 16:19)

Keys Crossed Tiêu biểu về giáo phầm của Phie-rơ

Kin Bà con thân thuộc Kind Nhã nhặn.

- 93 --

Kingdom Vương quốc Kingdom come Thế giới bên kia

Kingdom of God Thần quốc, Vương quốc Đức Chúa Trời

Kingdom (Heavenly) Thiên quốc

Kingdom of Heaven Nước trời

King Vua

Κ

King's Confession Bản tuyên ngón của Vua James (năm 1581) Kingship Vương vị Kinsman Người Bà con Knowledge Sự hiểu biết, Trị thức

Knowledge of God Sự hiều biết của Đức Chúa Trời Kohyleth preacher Diễn giả

Koine Common Hi văn phổ thông

Koinonia Fellowship Sự thông công

Koph Mẫu tự thứ 19 của Hi-bá-lai

Kouaw ngữ

Koran Kinh Cô-răng Kotow Cúi lay

Kyrio Eleison (Lord, have mercy upon us). Chúa ôi l xin thương xót tối, chúng tối

Kyrios Lord Chúa

Kyrios title Danh hiệu của Chúa

Kyrios Name Danh của Chúa

K

Laban Ong Laban Labor Lao động Labor Party Lao đồng Ding Labyrinth Phúc tap Laity, Lay Tin hữu Lama Lama Lamaism Lama giáo. Lamb Chiến con, Cừu con Lamb of God Chien con của Đức Chúa Trời Language Tiếng, Ngôn ngữ Language of Semitic family Tiếng thuộc họ Sem Lasciviousness Dâm loan

Last Cuối cùng

Last Adam Adam sau cùng (là Krit) Last days Ngày sau chót Last Gospel Khúc Tin Lành chót (Đọc trong le Misa tức Giăng 1:1-14) Last judgment Sy phan xét cuối cùng Last supper Tiec cuối cùng (của Chúa) Last things Sy vật cuối cùng Lateran La-tê-ran Lateran Council Hội nghị Latêran Latimer Ong Latimê Latin Latinh Latitudinarians Tin hữu Phóng - Nhiệm Chu -Nghĩa

- 95 --

Latitudinarianism Phóng Nhiệm Chủ Nghĩa

Latter Day Saints Giáo phái Mot Môn

Law Luật pháp

L

Law of Causation Luật nhơn quả

Law Codes Pháp-qui

Lawlessness Vô luật lệ

Laxity (Moral) Biếng nhác

Lay, Layman Tin bữu

Lay, Baptism Phép Báptem (do tín đồ làm) Laying on of hand Lễ đặt tay

- Laymen's Organization Tín hữu Hội
- Lay workers (of the Church) Cán bộ (của Hội Thánb)

Lazarist Hội sai phải Leader Lãnh đao

Leadership Quyền lãnh đạo Leaders'meeting Budi hop các lãnh đạo

Learn Hoc hỏi

Leaven Men

Lector leader Người đọc Thánh Kinh (trong giờ thờ phượng)

Lecture Giang thu

Lecture sermon Bài giảng thụ

Legalistic Hợp pháp Legality Hợp pháp tánh Legalism Hợp pháp thuyết

Legate (of Pope) Đại diện (của Giáo Hoàng)

Legend Truyền thuyết

Legion Một quân đoàn La-mã (có 6.000)

Legitimate Hop thức Lemma Bồ đề

Leninism Lê-ninh chủ nghĩa

Leontopolis Lê-ông-tôbô-lit (Thành phố ở Bắc-phi)

Leper Người phung

L

Lesson, Scripture Kinh Liberty of cult Ty do te tu huẩn

Letter Thu, thu tin

L

Levellers Binh dång Linh Tú phái (ở Anh vào thế kỷ thứ 17)

Levite Người Lêvi

Levirate marriage Luật lệ tục huyền theo luật pháp Môise (Phục 25:5-10)

Liberal Tu do

Liberal Arminianism Phái tự do của Ac-mini-nit

Liberal Protestantism Cải chánh tự do

Liberal Religion Tôn giáo tự do

Liberalism Chủ nghĩa tur do .

Libertini, Synagogue of Nhà hội tự do

Liberty Su tu do

Liberty of Conscience Tự do lương tâm

Liberty of religion Sy tư do của tôn giáo

T.

Library Thu viên Life Sự sống, Đời sống Life changer Đảng biến dồi đời sống

Life of Christ Đời sống của Christ (Krit)

Light Su sáng

Lign Đường tuyến

Like Thich, Giong

Like minded Đồng tư tưởng, Đồng tâm tình

Likeness Hinh, Giong

Line of despair Đường nét của sự thất vọng

Limited atonement Sur hòa-hiệp giới-han

Limitation Sy han che

Limitation of humanity Sự han chế của nhân tánh

Litany Bài cầu nguyên dau thương (Ai-ca)

Literalism Truc giải chủ nghĩa Literal sense Ý nghĩa theo văn tur Liturgy Giáo nghi Live Sống Living Hång söng Living creature Vât sống Local church Hội thánh dia phương Local God Thần địa phương Local Patriotism Long ái σuốc Local preacher Truyền đạo khu vực Logia Lời, Bài giảng Logos Dao Logos, doctrine The Giáo lý Ngôi lời Logos Spermatikos Đạo nguyên chủng Logic Luân lý học Logicism Duy luận thuyết Logical Hop ly

L

Logical Positivism Duy, thực nghiệm hợp lý Logism Duy luận thuyết Longanimity Lòng bao dung

Longsuffering Sự nhẫn nai

Look Nhin

Loose Tháo lỏng

Lord Chúa

Lord's day Ngày của Chúa

Lord's Prayer Bài cầu nguyện của Chúa Lordship Quyền của

Chúa

Lord's Supper Tiệc thánh

Lost Hur mất

Lots, Throwing Battham

Love Thương-yêu

Love Feast Tiệc thương yêu

Lover (Hêboro : Chesed) Đảng Thương yêu

Loving kindness Long tốt mến yêu

L

Lower storey Ha tàng Lowly Thấp, nhún nhường, Ha mình		
Loyal T Trung n	-	hành,
Loyalism thành	Lòng	trung
Loyalist thành	Người	trung

Lucifer Lu-si-phe

Lust Su ham muon

Luther, Martin Ong Lu-te

Lutheran Giáo phái Tín nghĩa Lutheran church Hội thánh Tin nghĩa

98

Lutheran Theological seminary Đại chủng viện Thần học Tín Nghĩa

- Luther League Đoàn Thanh niên Hội Thánh Tín nghĩa
- LXX Tiêu biểu Bản Bảy mươi
- Lyon, First Council of Hội nghị cộng đồng thứ 13 họp ở Li-ông năm 1245

L

Lutheranism Tin Nghĩa thuyết

Ma Nữ thần (của thờ dân Tiều-á Tế-á)

Maat Nữ thần của sự Công nghĩa và khôn ngoan (của Ai cập)

Maccabees Mắc-ca-bê (gia đình của thầy Tế lễ Mattháthias đã lập nên triều Hátmôniên)

Macedonianism Tà thuyết Macedonia (Tin Đức Thánh Linh là thọ tạo dưới quyền Cha và Con)

Machinalism Co khí thuyết

Macrocosm Đại Võ-Trụ Magi, wise men, Magicians Các Bác học Thuật gia Magic Ma thuật, Quỉ thuật

Magisterium Uy quyền hoặc chức vụ day dỗ của Hội Thánh

Magnificat Bài ca của Mari (Lu 1:46-55) Magnifi Ngợi-khen, Catung

Magog 1) Ma-gót, Con của Giaphết (Sáng 10:2)
2) Thù - nghịch Nước của Đức Chúa Trời Magus Magút (Simôn)
Mahomet Mahômét (Giáo

chủ Hồi-Giáo) Mahometism Hồi-Giáo

Maimonides (1185-

1204) Moses ben Maimon, Triët-gia Do-thái

· 100 — ·

Maimonidean Đồ-đệ của

Maimon Majesty Sự Uy-nghiêm

Majesty of God Sự Uynghiêm của Đức Chúa Trời

Majoristic Controversy Tà thuyết Công đức của G.MaJor

Maker, The Đấng Tạodựng

Malachi, My Messenger Malachi (Sú-giả của Ta)

Malediction Sự rủa-sả Malefactor Ác-nhân Malice Tánh hiềm-độc Malign Độc-hại

Malthusianism Nhânkhầu hạn chế chủnghĩa (do Malthus đề xướng)

Mammon Thần tài Man Người

Man of sin Người Tội-Ác Manifest Phát-lộ Nhi nguyên phải Manipulation Sự điều khiển Maranatha Nguyện xin Chủa đến (Tiếng Aram) Marcionites Đở-đệ của Marcion (Khở-tu và nhị nguyên luận) Marginal Bên lễ

Manifestation Sự phát-lộ

Manichaeism Thiên - Ác

Manna Hôt Ma-na

Mariolatry Thờ Mari

Mark 1) Dấu, 2) Thánh Mác

Maronites Co-đốc nhân theo nhóm Maro

Marriage Hôn nhơn

Martyr Người tuân-đạo

Martyr Church, The Hội thánh (Giáo hội) tuânđao

Marvel Sy-la

Marvellous Thần kỳ, Kỳ diệu

Marxism Chủ nghĩa Mácxít

M

M

- 101 -

Mary Mari Mass Quần-chúng Material Vât-chất Materialisation The chất hóa Materialism Duy vật chủ nghĩa Materialism (Dialectic) Duy vật biên chứng Materialism (Historical) Duy vật sử quan Materialism (Spontaneous) Duy vật bột nhiên Materiality Vật chất tính Matriarcate Mẫu quyền chế-đô Matrix Tu-cung Matter våt-chất **Machonical** Inspiration Khầu-thụ hà-hơi Mechanism Thuyết vũtru co-giói

· Mi

Medecine Y-hoc

Mediation Su trung-gian [†] Merit Công-đức

Mediator Dang Trungbảo, Người trung-gian Meditate Suy-gẫm Meditation Mac-turong, Sự suy-gẫm Medium Trung-gian, Môi giới Meek Sự khiểm-nhường Melchizedek Menchisê đéc (Tên một vị Thầy tế-lễ) Mellorism Cải thiện thuyết Member Phần-tử, Hộiviên Memorial Đề tưởng-nhớ Memory Ky-úc -Mental reservation Sur han-chế của tâm-trí Mentalism Tâm - trí thuyết Mentality Tâm-tinh

Mercy Đức nhân-ái

Mercy seat Ngôi thương-· xót

M

Message Sư điệp, Điện-	Microcosm Tiều vũ-trụ
tín	Micah (Who is like the
Messiah Đảng Mêsi	Lord ?) Michê (Ai giống
Messianism Thuyết về	như Chúa ?)
Đảng Mêsi, Sự trông	Middle Ở giữa
chờ Mêsi	Might Sức-mạnh
Messianic Thuộc về Mêsi	Mild Dịu-dàng
Metabolism Sự biến hóa	Millenarianism Thiên-bi
của cơ thể	niên thuyết (Khải 20:5)
Metaphor Ám-ý	Millennialism, Post —
Metaphysics Siêu hình	Hậu Thiên hi, niên
học, Sự trừu-tượng Metempirical Siêu - nghiệm Metamsychosis Thuyết luân-hồi Methodism Phương-pháp thuyết Methodist Church Hội	thuyết Millennialism, Pre—Tiền Thiên-hi niên thuyết Milk and Honey Đượm mật và sữa (Tiêu biều sự thịnh vượng) Millennial Church Giáo- phải Thiên hi niên (của nhóm Shakers
Thánh Giám-Lý	Millennial Dawn Rang-
Methodology Phương-	dông thiên hi niên
pháp luận	(Sách của C.T. Russell)
Methodology of anti-	Millennium Thiên hi
thesis Phương-pháp	niên
phản đề luận	Mind Tâm-trí
Metropolitan Thuộc về	Minimum Tối thiều
thủ-phủ	Minister, Pastor Mục-sư

M

102

	484	
-	103	

Thánh (

Ministry, Holy churc

Minor Nhỏ Minor prophets Tiều Tiên-tri

Miracle Thần-tích, Phép la, Kỳ-tích

Miriam Miriam (Chi của Moise)

Misanthropy Tánh chán đời

Misapprehension Sự ngộ nhận

Misbehaviour Phẩm hạnh xấu

Misbelief Tin sai lầm Mischief Lỗi-lầm, Điều ác Miscall Gọi lầm

Misconception Sự ngộnhận

Misery Sự khốn-đốn Mishnah Kinh Mishnah

Missions Các Hội truyền Giáo

Missionary Giáo-sĩ, Nhà Truyền Giáo

Missionary Theology Thần học Truyền giáo Mission of Christ Sứmang của Đáng Krit Mitigate Làm dịu Mithraism Đạo Mi-tho-ra của Batư Mobile Lưu động Mockery Sự nhạo-báng Modalism Hinh thức

Moderation Sự tiết-độ Moderatism Tiết-độ thuyết

thuyết

Moderator Chủ-Tọa Modern Tàn-thời Modernism Tân - phái, Duy Tân Thuyết

Moloch Mô-lóc, Tà thần

Molinism Hệ-thống giáolý của Molia (1535-1600)

Moment Chốc-lát

Monachism Chủ - nghĩa Tu-hành

Monadism Đơn nguyên thuyết

Monarchianism Duynhứt thần thuyết

M

MÌ

-	104	_
---	-----	---

quân chủ

Monastery Tu-viên

M

Monasticism, Monachism Chế-độ lu-viên Monergism Duy Thần tái

sanh thuyết

Money Bac (tiêu biểu sự phản phúc Chúa)

Monism Nhất nguyên thuyết, Nhứt nguyên luân

Monition Huấn từ

- Monogamy Nhút phu nhứt phụ chế-đô
- Monogenism Đồng nguyên thuyết
 - Monogram Độc-từ

Monoideaism Trang thái độc 対

Monolatry Độc tôn thần Monolinear temptation

Sự cám dỗ độc-đạo

Monophysism Duy nhất tánh thuyết

Monotheism Duy nhứt thần thuyết

Monarchism Chanh the Monothelitism Duy nhứt ý thuyết

Monopoly Độc quyền

Monopsychism Độc hồn thuyết

Montanism Thuyết Montanus

Montanus Montanus, vi tiên tri giả (156-172 S.C.)

Month Tháng Moon Trăng

Moral Đạo-đức, Luân-lý

Moral arguments Luânlý luân

Moral conduct Hanh - vi đao-đức

Moralism Đao-đức thuvết

Morality Dao - đức tính

Moral law Dao-dúc luật

Moral intention Ý hướng đạo đức

Moral obligation Bồn phân đao đức. Phân sư đối với Đức Chúa Trời

- 105 --

Moral optimism Laci quan luân-lý thuyết (Tin có phần-thưởng của người công bình) Moral philosophy Triet học đao đức Moral rule Luật đạo đức Moral rearmament Tuyệt - đối đao - đức nhóm (Của Frank Buchman) Morals Nguyên-tắc đạođức Moral theology Dao-đức Thần-học Morphology Hinh the hoc Mortal Phải chết Mortality Tử-tính Mortal mind Tử-trí (Của M.B. Eddy) Mortal body Nhuc the Mortification Didu si nhuc Mortify Lam nhục Mortuary Nhà xác Mosaic law Luật pháp của Môise

M⁻

Moses Môi-se Most High Đáng Cao-cả Mother Mẹ, Thân-mẫu Mother of God Mẹ Chúa (Từ liệu của La-mã giáo)

Motive Động-cơ

Movement Phong-trào Maxim Cách-ngôn Murder Sát nhân

Music Âm-nhac

Mutual Ho-turong

Mysticism Thần bi thuyết

Muratorian Canon Bån [°] Kinh Muratori

Mustard Hột cải (Tiêu biểu về đức tin)

Mutilation Cat, xén

Mystagogue Nhà giải sự huyền bi

Mustagogy Sự truyền thụ phép huyền bí

Mysteries Su huyền-bi Mystery religions huyền bí giáo

M

· - 1	06 —		M
tic Thần bi gia		thoại,	Huyèn
tical body Hội thánh	thuyết Mythology	Thần	thosi

,

Mys -ya Myst. của Krit

li. học

i

M

Naasenes Na-a-sini (Nhóm Trí huệ thờ Rắn) Nabi (Hibalai) Tiên-tri Name Tên, Danh Name of God Danh xung của Đức Chúa Trời Nationalism Quốc-gia chủ-nghĩa Nativism Thiên-phú luân Nativity Sur tich Chúa Giáng sanh Naturalism Chu-nghĩa tur-nhiên Nature Thiên-nhiên, Bản tinb

Natural Tự-nhiên

Natural law Luật lệ thiên nhiên

Natural religion Tôngiáo thiền nhiên

Natural revelation Khải thị thiên nhiên

Natural theology Thần học thiên nhiên

Natural ethics Dao đức thiên nhiên

Nature (divine) Thần tinh

Nature (human) Nhân tính

Nature of sin Tôi tính Nature worship Thờ phương cõi thiên nhiên

Naturism Chu nghĩa thiên-nhiên, Sùng bái cõi thiên nhiên

•	112		
	100		
	100	_	_

Nave Phần chính của Đền thờ Nazarene Từ liêu chỉ về Krit Nazarenes Từ liêu chỉ về Co-đốc nhân Nagarene Church Hội-Thánh Na-gia-ring Nazarites Người Naxirê Nebiim prophets Các sách tiên-tri (Hibálai) Necessitarianism Ðinh mang thuyết Necromancy Cau co Negation Tiêu cực Tiêu - cực Negativism thuyết Nehushtan brazen Rån Đồng Nêhúttăn (Dân 21:8,9; II Vua 18:4) Neighbor Láng giềng, Lân cân Nemesis Nem-sit, Nür thần Hilap Neo-Adoptianism Tân

Dưỡng Tử thuyết

Neo-Biblical Movement Phong-trào Tân Thánh Kinh của (Stewart và Culiman)

Neo-Calvinism TânCanh-Vinh

Neo-Catholic Tân La-mã giáo

Neo-Christianity Tân Cođốc-giáo

Neo-Christlan Tân Co đốc-nhân

Neo-Classicism Tân cồđiền chủ-nghĩa

Neo-criticism Tàn phêbình thuyết

Neo-Darwism Tân Đạtvăn thuyết

Neo-Malthuslanism Thuyết tiết-chế sanh dục

Neo-Manicheism Tân Manichê thuyết

Neo-Orthodox (Traditional Liberalism) Tân chánh-thống Neo-phyte Tân tu-sĩ

N

Ň

-	109	

ton thuyết

- Neoscholasticism Tân triết học duy kinh viên thuyết
- Neovitalism Tân duv sinh thuyết
- Neo-Thomism Tân Thần triết thuyết của Thomas
- Nephesh soul Linh-hon. Hơi thở (Hibálai)
- Nephilim Dòng dõi người không lồ (Sáng 6 : 4)
- Nestorian church Hội thánh Cảnh giáo
- Nestorianism Canh giáo phái
- Nestorius Nét-tô-ri-út. Giáo trưởng Si-ri
- New Birth Tân sinh, Sự sanh lai nên mới
- New Church Hôi thánh mới (Từ liệu của E. Swedenborg)
- New commandment Luật-lê mới

Neo-Platonism Tan Pla- New-confession Tan tinđiều

- New-convenant Tân Ước, Giao ước mới New Creation Cuốc tântao
- New England theology Thần học của Tân Anhcát-lợi
- New Enlish Bible Bån Kinh thánh mới (Bằng Anh ngữ)
- New Jerusalem Tân Giêrusalem
- New learning Giáo-lý cải chánh (Thế kỷ 16)
- New ocean Tân dương New School Tan trường
- New Testament Tân ước
- New thought Tân ý. Phong trào tôn giáo của Phineas P. Quimby
- Nicene Creed Tin điều Ni-xê
- Nihilianism Hư vô chủ nghĩa (Chủ truong nhân tánh Giêxu là ảotưởng, hừ vô

Ν

- 110 -

Nihilism Hư vố thuyết Nine Số chín (Tiêu biều Thiên-sứ, Sự toàn vẹn của tôn giáo Bahai)

Nirvana Niết-bàn

Nimbus Hào-quang

Nisan, Abib Tháng giêng (Do-thái)

- Nocturn Buổi cầu-nguyện ban đêm
- Nominalism Duy danh thuyết, Vô thức thuyết Nominator Người tiến cử
- Nomism Thuyết căn-cứ hành vi trên luật đạođức
- Non-Apostolic tradition Truyền-thống không phải của Sứ-đồ
- Non-christian Người Chúa tin Chúa, Người ngoại đạo
- Non-determinate Bât định

Nonsense Vô nghĩa

Non violence Bất bạo động

Non resistance On hòa thuyết

Non-communicable Bất khả truyền thông Non-logical Bất hợp lý Non-rational Không hợp lý

Non-repentant Người không ăn-năn Noology Tinh thần luận Norm Qui tắc Normal Binh thường Nomative Thuộc về qui tắc, Qui phạm Nu Mẫu tự thứ 13 của Hibálai ngữ Nous Tinh thần, Tâm trí (Hi văn) Novatian Nôva-tiền, Linh mục chống giáo boàng (Thế kở HD)

hoàng (Thế kỷ III) Novice Tân ban viên Nudism Lõa thể thuyết Numbers Dân số kỷ (Ngũ-Kinh)

N

N

- 111 ---

numerical symbolism Tiêu biều các số Numinous Từ liệu siêu hình học

hình học Nun Nữ tu-sĩ Nune Dimittis Bây giờ, xin Chúa (Luca 2:29-32) Nurture Sự trưởngdưỡng

N

N

A			
	-	-	

1

- Oak Cây giẽ, Cây sồi (Sáng 13:18) (Tiêu biều sức mạnh, sự chịu đưng)
- Oath Thề-ước, Thề nguyện
- Obadiah, Abdias Áp-dia, Vị tiên-tri
- Obey, Obedience Vâng lời, Sự vâng lời
- Obelisk Cồ đền của người Ai-cập
- Oblige, Obligation Bắt buộc, Sự ràn-buộc
- Oberlin theology Thần học của Finney
- Object Đối-tượng, Bàibác

Objectify Khách quan hóa

Objective Muc tiêu, Khách quan

Objectivism Chù nghĩa khách quan

Obscurantism Chủ nghĩa ngu dân

Observation Sự quan sát

Obsession Am-anh

Occamism Thuyết của Occam

Occasionalism Ngẫu nhiên luận

Occult Huyen-bi

Occultism Huyen bi học

Ode Bài thi (Hilap)

- 113 --

Odes of Solomon Sách gồm có 42 Thi thiên (Thế kỷ I, II SC) Oddly Ký-di Offer Hiến dâng Offering, Oblation Của lễ Offertory Thánh ca (hát khi dàng tiền) Offices (Ecclesiastical) Chức-vụ (Giáo-phẩm) Offices of Christ Chúc-vu của Đảng Krit Oil Dàu Old Adam A-dam cũ Old covenant Ucc cũ Old man Người cũ **Old nick** Satan Old Testament Kinh Cyurớc Olive Ö-li-ve (Tiêu biểu sự hòa bình và làm hòa) Omega Mẫu-tư chói của Hi ngữ, Sự cuối cùng Omen Dấu hiêu, Thời-· triêu **Omnipotence of God Sur**

Toàn - năng của Đức Chúa Trời Omnipotence Sự vô-sở bất-năng

Omnipresence Sự vô-sở bất tại

Omnipresence of God Sự. vô sở bất tại của Đức Chúa Trời

Omniscience Sự toàn trị Omniscience of God Sự vô sở bất trị của Đức Chúa Trời

One Một, (Tiêu biều sự hiệp nhưt)

Oneness Duy-nhút Only begotten Độc sanh One thousand Một ngàn (Tiến biến cu đài đài)

(Tiêu biểu sự đời đời).

Ontological argument Bản thể luận

Ontology Bản thể học Ontologism Bản thể thuyết

Operation Vận hành, Vận đông

Ophites, Ophian Nhóm người thờ lay Con Rắn (Thế kỷ II SC)

0

0

Dpinion	Quan-điểm,	Dư
luận		- 20

Opportunism Chủ nghĩa xu thời

Opposition Chống đối 🕑

. Optimism Chủ nghĩa lạc quan

Optimistic humanism Nhân bản lạc quan chủnghĩa

Option Sự lựa chọn Oracles Sám-ngữ

Ordain, Ordination Tấn phong, Phong chức

Order Trật - tự, Phầm chức, Giai-cấp

Order, Holy Thánh-phẩm Ordinance Sắc-lệnh Overcome Chiến thắng Overseer Quản-Gia Organisation Sự tồ-chức, Cơ quan

Organ Co-thề, Cơ quan Organie Hữu-cơ Origin Căn nguyên, Căn bằn, Nguồn gốc Original Nguyên bằn Original nature Bản tính nguyên bằn Original purpose Muc địch nguyên thủy Original sin Nguyên tội Orthodox Chinh thống Orthodoxy Chinh thống Oxford movement Phong trào Oxford

Ousia being Thè yéu Outlandesh Kỳ-quải Pacifism Hoa-binh thuyết Palaeo Co, Xua Palaeogeography Co dia-lý học Palaeography Co van' hoc Pagan Ngoai-dao Paganism Bái vật giáo Pagoda Chùa Pain Sư đau đớn Palestine Pa-lét-tin Palimpsest Bån-sao viết chòng Palingenesis Giáo lý chuyển kiếp, Giáo lý saph-lai Pall Nap phủ quan tài, Bàn tiệc thánh v.v...

Palm Lá chà-là, Lá Kẻ (Tiêu biểu sự đắc thắng, Khải 7:9, Giăng 12:13)

Pan-Christianity Đaphái (Cơ-đốc giáo chia. nhiều giáo-phái)

Pan-Babylonism Đa Babilôn giáo

Pancalism Duy-mÿ thuyết

Pancosmism Phiém vũtru thuyết

Panentheism Phiếm tại thần thuyết

Pangenesis Phiém sinh thuyết

Panislamism Đại Hồi Giáo Chủ-nghĩa

Panlogism Phiếm lý luận

Р

- 1	16	
-----	----	--

Panpsychism Phiếm hòn thuyết

P

Pantheism Phiếm thần luận

Pantheistic Phiếm thần nhất nguyên luận

Pantheistic sense Phiém thần thức

Papacy 1) Giáo hoàng thể chế 2) Quyền vị Giáo hoàng

Papyrl Bản sao (Giấy Aicập)

Papyrology Bản sao học Parable Vi-du

Paraclete Đảng Yên-Ủi Paradise Lac viên

Paradox (of Faith) Tình trạng phản đối nhau, Tinh trạng trái ngược của đức-tin,

Parallel Song-song

Parallelism Trang thái bình-hành

Parchment Bản sao bằng da

Pardon Sự tha thứ

Pardonner Linh-muc xá tội

Parenthood Phụ mẫu hệ Parousia appearance

Sự tái lâm của Krit

Parochial school Trường so-học của giáo khu

Particular Baptists Báp tit Anh-quốc theo giáo lý Calvin

Partial Thiên-vi, Tu-vi

Partial Inspiration Sự bà hơi bất-đều

Particularism Tiều - tiết phái (Nhóm Calvin)

Paschal Lamb Chiến Con Lễ Vượt qua

Passion Bam-mê

Passion of Christ Sự khở nan của Krit

Passover Lễ Vượt qua Passover meal Bữa ăn vượt qua

Pastor Muc-su

Pastoral Epistles Thutin Giám-muc

		-
-	117	

Pastoral letter Thu của | Paul Phaolô, Pôl Mục sư (gởi cho Hội chúng)

- Pastoral Prayer Bài cầu nguyên dài của Mục-sư
- Pastoral Theology Giám mục Thần học
- Pastorate Chuc-vu mucsu
- Pastorium, Parsonage Tir thất muc-sư
- Patience Su nhān-nai
- Patmos Đảo Pát mốt (Khải 1:9)
- Patriarch' Giáo Irưởng, To-Phu
- Patriarchate Van-phong Giáo-trưởng
- Patrimony Gia-san
- Patriotism Long ai-quốc
- Patripassianism Tàthuyết Cha đồng-nan với Con (Thế kỷ HI)
- Patristics Thuộc về tồphu
- Patrology Van churg các Tồ-phu

- P
- Paulicians Nhóm Pô-lisiên (Theo nhị nguyên luân) 1
- Peace Sur Binh-an
- Peace Maker Đảng kiến tao sự hòa bình
- Peace offering Cua lễ thù-ân (Lêvi 3:) Của lễ binh an
- Peasants' revolt Cuộc nổi loan của nông-dân (Thế kỷ XVI)
- Pelagianism Tà thuyết Pelagius
- Pelagius (860-420) Pê- · la-gi-út (Tu-sĩ và Thần hoc gia người Anh)
- Penalty Su hinh-phat Penance Sur ăn - năn thống-hối
- Penitence Sư hối hận, Sư
- Pentagram Sao năm canh (Tiêu biểu năm vết thương của Đảng Krit đã chịu)

Pericope Khúc Kinh- Thánh (đọc trong giờ thờ phượng)
Perish Tiêu-diệt Perishable Cơ thể tiêu diệt
Permanent Bất biến
Perpetual Bat tuyệt
Perpetual virginity Đời đời đồng-trinh
Persecution Sy bat-bở
Perseverance Sy nhẫn- nhục
Perseverance of Saints Sự nhẫn-nhục các Thánh
Person Ngôi, Đấng, Nhân vị
Personal Bån thån
Personalism Chủ nghĩa nhân vị
Personality Nhân - cách
Personalize Nhân cách
Personhood Sư liên hệ
của con người
Person of Christ Ngôi vị của Krit

- 118 -

Þ

'p

_	119) (
---	-----	-----

Persuasion Long tin

Perverse Hu-hoai

Peshitta, Peshitto Bản cở sao Pê-si-ta, Pêsitậ (Siriác)

Perversity Tinh ngoanco, Tinh bai-hoai

Pessimism Bi-quan chunghĩa

Pessimistic dualism Nhi nguyên bi-quan luậc

Peter Phiero

Peter, Acts of Công - tác của Phiero

Peter, Epistes of Thu-tin của Phiero

Peter, Apocalypse of Khải-thị của Phiero

Peter, Gospel of Phúc-âm của Phiero

Petition Lời thiết-đảo Petra Rock Tảng-đá

Pew Băng (Trong Nhà thờ đề tín hữu ngồi thờ Chúa Pharaoh Pharaôn Pharisees separated ones Pharisi Người biệt riêng

Pharisaism Pharisi giáo Pharisical Thuộc Pharisi Phenomenalism Hiện-

tượng thuyết Phenomenologize Hiệntượng hóa

Phenomenology Hiện tương luận

Philanthropism Nhân á¹ chủ nghĩa

Philanthropy Lòng Nhân-Ai

Philosophy Triết học

Philosophy of religion Triết lý của tôn-giáo

Phylactery Hôp Kinh Physical Thuộc-Thế

Physical body Thuộc-Thề, Thể chất

Physical forces Thè-lực Physical Universe Thè-Giới

Þ

Ρ̈́

Physicism Thuyết Duy vật lý	Plenar miễn
vật lý Pietism Kiền-Thành ⁵ Chủ- nghĩa Piety Lòng tin-kinh, Lòng sùng kinh Pilgrim Kẻ hành-hương Pilgrimage Cuộc hành hương Pillar Trụ (Tiêu biểu sự	Plenar Hà-h Pleron Plotinu Triết lãnh Plurali
nàng-đờ) Pioneer Vị tiền-phong Pit, The Hố, Địa ngục Piteous, Pitiful Đáng	luận Piurali Piutar Piuto 7 Piuto 7
thương xót Pity Lòng thương xót Placate Hòa-Giải Plague Tai-va Platform Diễn-dàn	Nhón mout Pneum Pneum Linh
Plato (427-847) Pla-tô, Triết gia Hi-lạp Platonism Học thuyết Platô Pleasure Vui thích	Pneum Pneum của trươn
Plenary Council Hội nghị Giám mục và Tổng giám mục	 thua Con) Plural Poime

Þ

Plenary indulgence Sự miễn-xá toàn tội

120

Plenary Inspiration Sự Hà-hơi'toàn bộ

Pleroma Đày tràn 🕠

Plotinus (205 - 270) Triết gia Ai-cập, Thủ lãnh Tân Plato Phải

Pluralism Đa nguyên luận

Plurality Ba lộc, Đa chức Plutarch Plu-tạc

Pluto Thần Plutô (Hilạp)

Plymouth Brethren Nhóm Anh Em Plymouth (1827)

Pneuma spirit Linh

Pneumatic Thuộc về Linh

Pneumatology Linh học Pneumatomachi Đồ đê

của Macedonius (Chủ trương Đức ThánhLinh

thua Đức Chúa Cha và Con)

Piuralize Đa số hóa Poimenics Giám mục học Vacation Bible School Lớp K.T. Mùa Hè Vain Hur-ao Vain glory Hu vinh Vanity Sy Hu Không Vanity Fair Cho phiên Hu-hoa (Của John Bunyan) Valiant Düng-cåm Variability Di bien tinh Variant Di ban Vatican Va-ti-căng (Tòa thánh) Vegetarian Người ăn chay Vegetarianism Thuyết ăn chay Vengeance Báo thù Veil Bức màn

Veracity Sự chản thực Verb Đao, Ngôi Lời Verbal Inspiration Sy hà hơi từng chữ Verbalism Ngôn từ thuyết Verify Kiem-diem Verse Câu K. T. Câu thánh ca Vespers Budi thờ phượng tối -Vestements Giáo-phục Vicar Linh muc sở Vicar of Christ Đức Giáo hoáng Vicarious Thay the Vicarious satisfaction Sự thay thế thỏa mãn

127

Universal idea Ý-kiến	Uprightness Sự công
phồ-quát	bình, Sự ngay thẳng
Universal mercy Long	Upsilon Mẫu tự Hi-lạp
thương phở quát	như U
Universalism Phổ thông,	Upuaut Thần chó sói của
thuyết	Ai-cập
Universal love Tinh yêu	Ur Urợ (Kinh-độ của Ba-
phổ quát	bilôn)
Universal salvation Sự	Uriel Uriên (Thiên sứ)
cưu rỗi phồ-quát	Urim and Thummim
University Dai hoc	Urim và Thumim
Unknowable, The Đấng	(Thánh vật)
bất khả tri	Usher Nhân viên của ban
Unknown God Đức Chúa	trật tự trong Thánh-
Trời không biết	đường Tin-lành
Unleavened Không có	Uta - Napishtim Uta-Na-
men	pishtim Napitim (Một
' Unpardonable sin Tội lỗi không thể tha-thứ	người ở Babilôn được thoát khỏi cơn hồng thủy nhờ đóng tàu như
Unrighteousness Sy bất-	Nôê)
công	Utilitarism Chủ nghĩa
Upholder Đấng nậng-đỡ	duy-ich
Upright Đứng thẳng	Utopia Thời đại toàn hảo
a second a second a	

- 147 -

U

U

- a của ban g Thánhh
- Uta-Naim . (Một ôn được on hong g tàu như

Pre-incarnate manifes-	Prevenient
tation Tien thanh nhục	ân
thể hiển-lộ	Price of re
Prejudice Thiên kiến	chuộc tội
Prelacy Chức - vị Giám- mục	Pride Sự hãnh-diện
Premillennialism Tièn	Priest Linh
Thiên Hi niên thuyết	Priesthood
Pre-eminence Siêu việt	mục
Pre-Pauline Tien Phaolô	Priestly co
Presbyterianism	Primate Gi
Trưởng-lão thuyết	Primitive
Presbyter, Elder	Co-đốc
Trưởng-lão	thủy
Presbyterian Ban viên	Primitive
Hội-thánh Trưởng-lão	Thánh ba
Presbyterian Church	Principality
Hội-thánh Trưởng-lão	Principle
Prescience Tien-thức	Nguyên-tắ
Presence, divine Than-	Principle
hiện	The Nguy
Presentation Trinh bay	Priscilliani
Presupposition Tien-	của Prisci
kiến, Tiền giả định	nha, thể k
Prevenience Tiền - liệu	Priscillianis
(của Đức Chúa Trời)	thuyết Pi

- 123 -

Pre-incarnate manifes- Prevenient grace Tien-

edeeming Giá

tự-cao, Sự n

h muc

Chức linh-

de Tiêu-biều iáo-chủ

Christianity giáo nguyên-.

Church Hộian-so

y Quyền-lực

Nguyên - lý, ắc

of Freedom, yên-tắc Tự-do ism Tà-thuyết illian (Tây ban kỷ 4, 5)

ŕ

st Đồ-đệ tà Priscillian inuyet

Þ

÷ 1	24	
-----	----	--

Privation Khuyét-tich Prize Phan-thưởng Probabiliorism Cánh tự luân Probabilism Cái nhiên, luân Probation Thời gian tập sur Procession Sự diễn hành Processional Ban hát diễn hành **Procession of The Spirit** Sự phát-xuất của Linh (Giǎng 15:26) Proclamation Sự tuyêncáo Procreation Sur sinhthực, Sự này-nở Propedeutic Dur-bi (Giáoduc) Profane Xúc phạm Profession Nghè-nghiệp Professionalism Cách chuyên nghiệp Kế-**Project** method hoach cách Prolegomena So giải

Prominence Siêu quần, cao cå Promise Lời hứa Propensity Khuynh hướng Prophet Tiên-tri Proof Chung-co Prophecy Lời tiên-tri Prophesy Nói tiên tri Prophetism Chu nghĩa tiên tri Propiation Sự chuộc tội (Tế lễ vấn hỏi) Propotlatory De chuốc tôi Proportion Ty-lê Propositional Revela tion Su Huan-Khai Prosecution Sy truy-to Proselyte Tin-do moi Promotion Vinh thang Prosyllogism Tien-tri tam doan luận Protestant Tin-dò Cải chánh Giáo

Propagate Truyền bá

Þ

þ

- 125 --
- Protestant scholasticism Duy Kiph viện Cải Chánh Luận
- Protestant Conference (Lutheran) Nhóm Cải chánh Lu-tê-riên
- Protestant Episcopal Church Giáo hội Anh quốc ở Mỹ
- Protestantism Cải chánh giáo

Protestant theologian Cái chánh thần đạo gia Prototype Tiền-mẫu Proverb Ngạn ngữ Providence Thần - hựu President Chủ-tịch, Tổng thống, Hội-trưởng

- Psalms Thi-thiên
- Psalmist Tác-giả Thi-
- Pseudo Giả-nguy Pseudepigraphy Nguy-Kinh
- Pseudo-Isidorian decretals Nguy Giáo-lệnh
- Pseudo Messiah Mèsi giả
- Pseudoscopy Mao-thi Pseudo - concept Mao niêm

Psyche Linh-hồn Psycho-analyse Phân tâm hoc Psychology Tâm-lý học Psychologism Tâm-lý chủ nghĩa **Psychology of religion** Tôn-giáo và tâm lý học Publicans Nhân-viên thu thuế (Luca 18:9-14) Pulpit Toa giang Purgatory Ngục luyện tôi Purification Le tay thanh Purify Tây thanh Puritan Thanh giáo đồ Puritanism Thanh giáo đảng Purple Đỏ thẫm (tượngtrung Vurong-vi) Purpose Ké hoach Purpose of God Ké hoach của Đức Chúa Trời Pyramids Texts Bån co phát giác ở Memphis (Trong 5 Kim tur tháp) Pythagoreans Nhóm

Huynh-Đệ do Pythagoras sáng lập

Р

Q Tài liệu Q (Quelle) Thuyết của Adolph Marnack (Xem Tin lành Đồng quan)

Qadesh, Qedeshet Nữ thần Si ri

Quadragesima Sunday Chúa nhựt thứ nhứt của Mùa lễ Lent

Quaker Một nhóm của Giáo phái Anh em Quality Phầm chất, Phầm tính

Quantitative theory of the Atonement Phân lượng thuyết của sự

Chuộc-tội thuyết

Quartodecimanism Nhóm tín hữu giữ lễ Phục sanh cùng ngày Vượt qua của Do-thái (Thế kỷ II)

Qumran Côm-ranh (Một làng gần Biển Chết)

R

Ra, Re Thần mặt trời của Aicập

Rap, Rabban, Rabi Thầy Rabi, Thầy của tôi

Rabinic Thuộc Rabi

Rabinic theology Thần học của Rabi

Rabbinism Rabi giáo

Rabboni, My great Master Rabôni, Thày của tôi

Race Chung tộc, Nòi giống

Raca Ra-ca, Lời nguyên rủa (Ma 5:22, Giaco 2:20)

Race supremacy Chungtộc ưu thế Racism Kỳ-thị chủng-tộc Radical Triệt-đề

Radical individualism Triệt-để cá-nhân thuyết

Radicalism Triệt - đề thuyết

Radical pletism Triệt-đề Kiền thành chủ nghĩa

Radical Reformation Sự cải chánh triệt-đề

Rainbow Cái mống (Tiêu biểu sự tha thứ và Ngôi của Đức Chúa Trời)

Ram Con Dê, (Tiêu biểu sự Hi sinh và Chiến thắng)

Random Tinh cò, Ngẫu nhiên

Ransom Giá chuộc

128	_
-----	---

Ransom theory Chuộc tội thuyết (Origen, Augustine)

Rapture Sự hoan-hỉ

Rat Con chuột đồng, (Tiêu biểu sự xấu-xa)

Rational Hop ly

Rationalism Duy lý luận Rationalist Đồ-đệ của Duy lý thuyết

Rationlistic optimism Duy lý lạc quan luận

. Rational nature Duy lý tánh

Raven Con qua (tiêubiểu Satan)

Reading Đọc, Nghiên cứu Ready Sẵn-sàng

Real Thực tại

Real presence l'iện diện thiết thực

Realism Thực thể luận Realism and Nominalism Thực thể loận và Duy Danh thuyết

Reality Thực thế, Thực tại

Recapitulation Tóm lược thuyết (Của Irenaeus) Reckon Kề, Tính vào Recollection Suy-tưởng Recompense Tưởngthưởng

Reconcialition Sự giảnghòa (II Cô 5:20, Tái lập sự thông-công)

Reconstructionism Tái dựng thuyết (Của M.M. Kaplan)

Recovery Sự phục nguyên, Khôi phục

Recreation Tái tao

Rector Chủ-tọa một chi hội (của Anh quốc giáo)

Rectory Tu thất của vị Chủ tọa

Recurrent Qui-hòi

Red Đỏ (Tiêu biểu Đức Thánh Linh, Quyền năng, Tinh thương)

Redeem Cứu chuộc Redeemer Đấng cứu chuộc

- 129 -

Redemption Sy cứu chuốc Red Sea Bien do Reed Cây sậy (Tiêu biểu sự khồ-nạn của Krit) Reflection Phan-anh Reflex Anh sáng phản chiếu Reformation Cuộc Cải chánh Reformed Cai chánh (Giáo lý Calvin) Reformed Church Hôithánh Cải-chánh Regeneration Tái-sanh Reincarnation Đầu - thai Relativism Tương - đối thuyết Reign Thong-tri, Tri-vi Relationship Sy turongquan Release. Year of Năm phóng thích

Relevant Xác-đáng

Reliable Đáng tin, Chắc chắn

Religion, Origin of Nguồn gốc Tôn giáo Religion, Method of historical Phương-pháp của Lịch sử tôn giáo Religion existentialism Tôn giáo hiên sinh

Religion phenomena Hiện tượng của tôn giáo

Religious terminiology Tôn giáo danh từ học

Reliquary (Relic : Thánh tích) Rương, Hòm, Hộp đưng thánh-tích

Remark Sự nhận định. Remembrance Sự hỏitưởng

Remission Sự tha tội

Remonstrance, The Bản tín điều của nhóm Arminius 1610

Remnant Số sót lại

Remorse Ăn-năn, hốihận

Renaissance Văn - nghệ phục-hưng

R

- 130 —

Renewal Sư đồi mới Renounce Từ bỏ Renunciation Sur tur bo Repentance Sur ăn-năn, sự thống-hối Reproach Khien-trách Reprobate Chê-trách Reprobation Su bài xích. Sự định tội **Reserved** sacrament Tiêc thánh cho người bệnh, người chết Reserved sins Tội trong (Chỉ xưng với Giám muc) Reservation Han che Reshape Tái tao Resistible Grace An-sung có thể chống trả Resh Mẫu tự thứ 12 của Hibálai Resolution Quyết định Rest Yên-nghi Restitution Boi-thurding Restoration of Israel Sư phục hồi của Isơraên

Restriction Sự hạn-chế Resurrection Sự phục sanh Reunite Hỏi họp

Reverent Tôn kinh

Reverend Đức

Reveal Khải-thị

Revelation Sự khải thị Revelation (General) Sự khải-thị phố thông

Revelation (special) Sự khải-thị đặc biệt

Revelation of St. John Sách khải-thị của Thánh Giăng

Revelation of Scripture Sự mặc khải của Thánh Kinh

Revelation and Religion Sự khải-thị và tôn-giáo Revenge Trả thù Revival Phục-hưng

Revivalist Sú-giả phụchưng

Reverberate Phản chiếu Reward Phần thưởng Riches Của-cải

R

— 131 —

Riddle Câu đố

Righteousness Sự côngnghĩa

Righteousness, original Sự công nghĩa nguyên thủ y

Rights, Human Nhân guyền

Ring Chiếc nhẫn (Tiêu biểu bản chất tỉnh yêu)

Rite Lễ-thức

Ritual Thuộc lễ-thức

Ritualism Chủ - nghĩa lễ thức Ritschllanism Thần học của Ritschl

Rock Tång-đá

Romanticism Läng-man

Rome La-mä

Rood Thập-tự

Root Re, Goc

Royalism Båo-hoàng phái

Rule Qui-chế, Qui-tắc Rule, monastic Qui-tắc của tu-viện

Rule of faith Qui-dièu của đức-tin, Tin-điều Ruler Đấng thống-trị

R

S

- Sabaoth, Jehovah Lord of hosts Giêhôva, Chúa van Quân, Đấng Chiến thắng (Thi 89:6-8, Giaco 5:4)
- Sabbatarlan Tín hữu giữ ngày Sabát
- Sabbat rest Ngày yên nghĩ

Sabbath of Sabbaths Ngày Chuộc tội, Yom Kippur

- Sabbath School Trường Sabát (Day-đạo ngày Sabát)
- Sabbatical year Năm Sabát
- Sabellianism Tà thuyết Sa bên-li-út, Hinh thức thuyết

Sabellius Sa-bên-li-út (Thế-kỷ III)

- Sacerdotal Liên quan đến chức thầy tế-lễ
- Sacerdotalism Tăng lử thuyết

Sackcloth Vải bố (Tiêu biểu sự ăn năn khóc lóc)

Sacral sacred Thiêng liêng, Thần thánh

Sacred word Loi thanh

Sacrament Thánh Lễ

Sacred College Hong-y Đoàn

Sacrifice Sự hi-sinh, Hiến dâng mình

Sadducees Sadusê

Saga Truyện cổ tích

Saint Vi thánh

-	133	-

Salt, Salt Sea Muối, Tử-Hải

Salutation Lời chào Salvation Sự cứu-rỗi Salvation army Cứu-thế quần

Salvation and Grace Cứu-rỗi và Ân-sủng

Salvation, The history of Lich-sử sự cứu-rỗi

Samaritan Pentateuch Bản Ngũ Kinh Samari Sanctification Sự nên thánh

Sanctify Làm nên thánh, Khiến nên thánh

Sanctity Thánh tinh

Sanctuary Đền Thánh

Sanhedrin Tòa án tối-cao (Do-thái)

Satan Sa-tan

Satanism Sa-tan giáo

Satisfaction Sự thỏa mãn Satisfaction doctrine

Thỏa mãn giáo lý (Anselm) Satisfy Làm thỏa mãn Saturn Sa-to-nơ (Thần nông và mùa màng)

Saturnalia Lễ của thần Satono (tháng 12)

Save Cứu-vớt

Saving faith Đức-tin cứu rỗi

Savior, Saviour Đảng Cửu-thế

Savoy Declaration Hiến chương Savoa (1658) Giống Hiến chương Westminster

Saxon confession Hiến chương Saxôn

Scapegoat Con dê gánh thể tội

Sceptical Hoài nghi

Scepticism Hoài nghi chủ nghĩa

Schism Chủ nghĩa ly giáo Schismatic Church Hội thánh ly khai

Scholasticism Thần học và triết học kinh viện

Scholastics Thần học và triết học kinh viện gia

S

Scholastic theology Duy Kinh viện thần học School - Bible (Bible School) Trường Kinh-Thánh

School of Alexandria Trung Tâm Alexandria

Schoolmaster Hiệu trưởng

Science Khoa hoc

Scientism Duy khoa học chủ nghĩa

Scotism Hoc thuyết của Duns Scotus

Scourge Roi da (Tiêu biểu sự khổ nạn của Krit)

Scribes, Soferim Thu ký sao chép

Scripture Thánh Kinh Scripture proof Bằng cớ của Thánh Kinh

Scriptorium Phòng sao chép (Đời Trung cồ)

Scroll Cuộn bản thảo

Scroll of the law Cuộn luật-pháp Scrolls, Dead Sea Các Cuộn Biển chết

Scruple Sự lưỡng lự Scrutiny Sự xem-xét

Seal An-tin

Sealed Được đóng ấn Secret Ân-bi

Sect Giáo-phái

Secular Existentialism Thế tục hiện hữu chủ nghĩa

Secularism Thế tục Chủ nghĩa

Second Adam Adam thur hai

Second birth Sanh lai

Second coming, Second Advent Sự tải lâm của Chúa

Second man Người thứ hai (Krit)

Seer Tiên-kiến

Seed of the woman

Dong-dõi người đán bà

- 134 —

-	135	_
---	-----	---

Self Tôi, Bản ngã Self - affirmation Tựnhận

Self-assertion Tự quyết Self-assurance Tự tin Self-Authencity Tự-xác Self-consciousness Tự giác, Tự thức

Self-confident Tu tin

Self-control Tự chủ, Bình-tĩnh

Self-dependence Tự chủ Self-evident Hiền-nhiên, Minh bạch

Self existence of God Sự tự-hữu của Đức Chúa Trời

Self defeating Tự bại Selfishness Tánh ích kỷ Self denial Từ chối Self disclasure Tự tỏ mình

Self discipline Tự-huân Self determination Tựđịnh

Self esteem Tự-ái

Self examination Tựvấn. Tự-kiềm

Self externalization Tựlô

Self-governing, Selfgoverment Tu-tri

Self-judgment Tự thầm Tự xét

Self knowledge Tự tri Self manifestation Tự tỏ Self preservation Tự tồn Self praise Tự khen Self propagating Tự mở mang

Self realization Tự đạt Self righteousness Sự công bình riêng

Self sacrifice Sự hi-sinh Self sufficient Độc - lập, Tự-lập

Self supporting Tuduöng

Self will Ngoan-co

Semi Arianism Thuyết Bán Arias

Semantic mysticism Thần-bi từ nghĩa luận

Ŝ

	-
 Semi-animal Bán thủ Seminary Đại chủng viện Semi Pelagianism Thuyết Bán Pelagi-ủt Sensible Nhậy cảm Sensualism Duy cảm chủ nghĩa Sentimentalism Duy.tính cảm chủ-nghĩa Separation Sự phân rõ Separation Sự phân rõ Separatism, Separatists Ly khai phải, Ly khai tín hữu Septuagint seventy Bản bảy mươi (LXX) Seraph Sêraphim, Thiên sứ sáu cánh (Ésai 6:) Serapis, Hap Sêrapit, Thần chữa bệnh và lai thế Sermon Bài giảng Serpent Rắn (Tiêu biểu 	 Servant Mission, The Người Đầy tở được sai Servant of Jehovah Đày tở của Giêhôva Service Công-tác Seven Bảy, (Số bảy tiêu biểu sự trọn - vẹn, sự đày-đãy) Seven cardinal virtues Bảy đức - hanh chính : Đức tin, Hi vọng, Thương yêu, Công- chính, Dẻ dặt, Bình tĩnh, Cương nghị Seven deadly sins Bảy tội đáng chết Seven Gifts of the Holy Spirit Bảy ân-tứ của Đức Thánh Linh Seventy, The Bảy mươi môn-đồ Shaddai, El Sa-đai (Danh xưng của Chúa)
ma-quỷ) Servant Đầy-tớ Servanthood Đầy-tờ hệ	Share Chia-xẻ Sheep Chiên, (Của Chúa tức tin hữu)

S

- 136 ---

_	157	
---	-----	--

Shekinah Sự Vinh-quang của Chúa

Sheol Sê-ôl Shepherd Muc-tử

Shewbread Bánh trần thiết

Shield Khiên

Shiloh Silô

Ŝ

Sibylline Oracles Sămtruyền Si-bi-lin (Của Do-thái và cơ đốc nhân)

Sigma Mẫu-từ thứ 7 của Hi-văn như S

Sign Dấu hiệu

Signs of the time Thờitriêu

Silence Yên-lăng

- Silver Bạc, (Tiêu biểu sự Trong sạch)
- Similitude Trạng thái giống nhau

Simony Buôn thần bán thánh

Simple Don-so

Simplicity Đơn-sơ tính Sin Tội-lỗi ŝ

Singularity Đơn - nhất tánh

Sincere Thành-thật

Sinful conduct Tội-hạnh Sinless Vô-tội

Sinlessness of Christ Sư vô tôi của Krit

Sin-Offering Của lễ chuộc tội

Sin of man Tội của loài người

Six Sáu (Số của loài người, tiêu biểu sự bất toàn)

Slander Phi-báng

Slave owner Chủ nô-Iệ

Slavery Sự nô-lệ

Sober, Sobriety Điều-độ, Sự tiết-độ

Socialism Chu-nghĩa duy xã-hội

Sociality Xã hội tinh Societism Chủ-nghĩa duy xã-hôi

Socinianism Thuyết của Socinus

cal Thuộc về xã	Soteriology Cứu thế học Soul Linh hòn
sm Duy xã hội Giải-đáp	Soul sleep Linh hòn ngủ Source of theology Nguồn gốc của thần học
y Nghĩa bợp- m Xã hội liên	Sovereignty Quyền tề- trị cao-cả của Đức Chúa Trời
ů-oghĩa n Chủ.oghĩa	Speak in tongues Nói tiếng lạ
n cực-đoan	Speculation Sy suy-cru
y of God Tinh cô-độc của Đức Trời	Speculative comphre- hension Sự nhận thức suy cứu
God Thiên-tử,	Speculative method Phương-pháp suy cứu
a Đức Chúa Trời erdition Con của mất	Speculative rationalism Sự suy-cứu đuy lý thuyết
ca Aron Bài ca của	Speculative theology Suy cứu thần học Spirit Linh, Thần linh
Sophism Người lện, Ngụy biện	Spiritism Thần - thông học
ted Nguy biện	Spirit in prison Thần linh trong ngục tù
Nỗi thống-khồ	Spiritual Thuộc linh

- 138

Ŝ

Sociologi hội học

Sociologi thuyết

Solution

Solidarit quần

Solidaris đới ch

Solipsisn day-tân

Solitarit trang Chúa T

Son Con

Son of Con củ Son of pe su hu-

Song Bài

Song of Arôn

Sophist, nguy b phái

Sophisca Sorrow Noi thông-khồ

Ŝ

	139	
--	-----	--

Spiritualism Day linh thuyết, Tinh Linh học Spiritual ability Linh năng

Spiritual body Thân thể thuộc linh

Spiritual experience Từng-trải thuộc linh

Spiritual food Linh luong

Spiritual gift Linh-ân Spiritual knowledge Linh-tri

Spiritual life Linh giới, Linh-năng

Spiritual light Linh quang

Spiritual nature Linhtánh

Spiritual power Linh quyèn

Spiritual world Linhgiới

Spiritualization Tinh thần hóa

Spontaneous revelation Khải thị tự-sanh Sprinkle Rưới, Rải Spurious documents Tàiliệu giả mạo

Stability Co-dinh

Stance (doctrinal) vị-thế giáo-lý, Tư thế giáo lý

State Tinh-trạng, Trạng-Thái

Status Địa-vị

Statute Luật-giới, Răngiới

Steward Quan-gia

Stolelsm Khắc-kỷ thuyết Stone Đá, (Tiêu biểu Nền tảng tối-hậu)

Structuralism Co cấu thuyết

Stumbling-block Đá vấp ngã

Subdeacon Phó chấp-sự Subjectivism Chủ quan luận

Sublime Tuyệt diệu Subliminal Thuộc tiềmthức

Subordinate Lê thuộc

Ŝ

·.	-	140	
-	He		ч.

Subordinationism thuộc thuyết (Chủ trương Con phụ thuộc Cha, Linh phụ thuộc Con)

Ŝ

Substitute Người thay thế

Subdean Phó Giám học Subdiaconate Phó chápsự phẩm

Submersion Dim, Nhân nước

- Submissism Sur guyphục, Sự đầu phục
- Substance Ban the, Thevếu

Substantial Thuộc về bản thể

Substantialism Duy banthe thuyết

Suffer Dau khô

Sufferings Sy dau khô Suffragan Phó Giám-muc Sunday Ngày Chúa-nhưt Superlative degree Tối cao-dång

Superman Siêu nhân Supernaturalism Siêu nhiên luận, Duy siêu nhiên luân

Supernature Siêu tánh Supernatural Siêu nhiên Superorganism Siêu cothe

Superstition Di-doan, Mê-tín

Supralapsarianism Giáo lý của Nhóm Calvin chu-truong DCT muon lựa chọn một số đến sự cứu rỗi trước sự sa-Dgã

Supremacy Quyen cao-Cá Antestan

Supreme, Supreme Being Đảng cao-cả,

Supreme good Tói-hao. Tuyệt-hảo

Surplice Le-phuc ngan Surtainer Bang dinhduöng

Swear and yow The-wor

- 141 ---

Syllogism Tam đoạn luận

Symbiosis Công-sinh Symbol Tiêu-biều Symbolism Ký hiệu pháp Sympathy Tương cảm Symposium Tập thảo luận

Synagogue Nhà hội

- Synagogue congrega tions Hội chúng, Nhà hội
- Synagogue school Trường Nhà hội
- Syncretism Hỗn thành thuyết

Synergism Giáo lý của Melanchthon và đồ đệ ông chủ - trương ĐCT và người cộng tác trong sự tái sanh

Synergist Đờ đệ của Giáo-lý nói trên

Synod Hội nghị Synopsis theology Thần học khải yếu Synoptic Đồng quan Synoptic Gospel Tinlành đồng quan Synthesis Hợp đề Systematic Hệ thống Systematic theology Hệ thống thần học

S

T Mẫu tự có ý nghĩa thần bí vì giống hình Cây thập tự, Cũng tiêu biểu về ĐCT vì Danh từ Hilạp : Theo

Tabernacie tent Đền tạm Tabernacies, Feast of

Lễ lều tạm Table, The Lord's Bàn

tiệc thánh Tables of the Law Bản

luật pháp

Taboo, Tabu Điều kiếng cử, Cấm-kỵ

Talmud Kinh Ta-mút Tam muz Ta-mu, Thần thực-vật của dân Mesôbôtami (Exora 8:14) Taolsm Lão giáo Tares Co lùng

Targum Sách giải nghĩa Tạc-gum

Taurobollum Phép báp tem bằng huyết (Của thần bi giáo)

Teach Day

Teleology Mục đích luận, Cứu cánh luận

Teleological Thuộc mục địch luận

Telepathy Thần giao - cách cảm

Temperance Điều-độ

Temple Đền thờ

Temptation Sự cám dỗ

Ten Mười (Tiêu biểu sự hoàn-toàn, trọn-vẹn) - 143 --

Terminology Danh từ học, Chuyên ngữ học Temporal power of Pope Thế tục quyền của Giáo Hoàng Tendency Khuynh hướng Teraphim Thê-ra-phim Testament Uớc Testimony Lời chứng Text Kinh, Bản Văn Text-book Sách Giáo khoa Theism Hữu thần luận Theisticproofs Chúng-cờ về Đức Chúa Trời Theo, Theos (Hi) Thần, Đức Chúa Trời Theocentric Tâp trung về Đức Chúa Trời Thần minh Theocracy thè-ché, Thàn quyền thè chế Theocratic Thuộc về thần quyền Theodicy Thần lý học Theogony Thần hệ Theogonist Thần hệ học giả

Theologian Thần đạo gia Theological Encyclopedia Bách khoa Thần-

Học Theological virtue Đức

hạnh thần học

Theological Seminary Đại chủng viện thần học

Theological trends Thần học hướng

Theologize Thần học hóa

Theology Thần học Theology guide Thần học chỉ nam

Theopaschites Tin hữu tà thuyết tin Cha chịu đau-đờn khi Con bị đóng đinh

Theophany Sự hiền-hiện Theosophical Thuộc thông thiên học

Theosophy Thông thiên học

Theotokos God bearer Mari, Mẹ Đức Chúa Trời

Theriolatry Sự thờ lạy súc vật

Т

Thessalonians I and II Thur tin Têsalônica I	Total depravity Hoàn- toàn bại hoại
và II	Toteism Chế độ vật-tồ
Theury Thần lực học	Tradition Truyen thong
Therianthropism Nhân thú giáo	Tradition (oral) Khau
Therapeutics Phurong	truyền
pháp trị liệu	Traditionalism Truyen
Think Suy-nghĩ	Thống Thuyết, Nguyên Thống Thuyết (của
Thirteen Muoi ba (So	Louis de Bonald và
tiêu biểu sự nổi loạn, Bội đạo)	Joseph de Maistre, Thé
Thomism Hoc thuyết	kỷ 18)
Thomas D'Aquin	Trance Trạng thái xuất Thần
Threeness Ba Ngôi	Transcendence Siêu việt
Throne Ngôi, Ngai	Transcendentalism Siêu
Ti'àmat, Mummu Thần	nghiêm luận
Mum-mu Ti-amát	Transfiguration Bién
Tithes Phần mưởi	, hinh
Tillich (Paul) Thần Đạo	Transformation Bién
Gia Ti-lit	hóa
Toleration Khoan dung	Transformism Biến hóa
Toleration, Act of Sac	thuyết Transmission Samial
lệnh khoan hồng Tonguọa Ciết cá là trí	Trangression Sự vi phạm
Tongues, Gift of Ân-tứ các tiếng lạ	Translation Bån dich, Sự dịch
Torah Kinh Tôra	Transmanent Siêu tai

Ť

- 144 -

Т

	145	
--	-----	--

Transmigration, Metempsychosis, Rebirth Truyền kiếp

Transubstantiation Biến chất

Trappist Tu-sī dong Cisterians

Travelling Preacher Truyèn-dao Luu-hành

Treatise Bài Tiều-luận

Trepass Vi - Phạm, Xâmphạm

Triads Tam to

Triads (of divinities) Tam vi

Tribute Sy kinh trong Tribulation Sy hoan-nan

Trichotomy Tam tố Thuyết

Trinitarianism Tam vi thuyết T

Tripartite-Being Tam tố vật

Trinity, The Ba ngôi

Trisagion thrice holy Ba lần thánh

Tritheism Tam thần thuyết

Trito-Isaiah Phần thứ ba sách Êsai

Triune Ba ngôi hiệp một Tropology Ngụ-ý học

Trust Trông cậy

Trustee Nhân viên quần trị

Truth Le thật

Twelve, The Murci hai (Sú-đồ)

Type Hinh bóng Typology Hinh bóng học

Ľ.

Ubiquitarianism Phồ tại thuyết, Vô sở bất tại thuyết

Ubiquity Phổ tại tính, Vô sở bất tại tính

Ugarit U-gha-rít (Thành phố cồ Bắc Siri)

Ultimate Tối-hậu

Unbelief Vô tin

Unconditioned, The Vô điều kiện, Tuyệt-đối

Unconscious, the Vô thức

Unblamable Không thế khiến trách-được, Tấttrách,

Uncircumcised Không cắt bì

Unclean Bất khiết

Unction Su xúc đầu Understand Hieu biet Undoutable Bất khả nghi Unification Sy thong nhứt Uniform Đồng dạng Unify Thống nhứt Union Sự-hiệp nhứt Unionism Thong phirt chủ nghĩa Untangle Không làm rồi Unitarian Đồ-đệ Duy nhứt thần phái Unitarism Duy nhứt thần phải thuyết Unity Nhứt thể tính Universal Pho thông Universal Atonement Sư Hòa-hiệp Phồ-thông

<u> </u>	147	

Universal idea Ý-kiến ph**ð-qu**át

Universal mercy Long thương phổ quát

Universalism Phổ thông, thuyết

- Universal love Tinh yêu phố quát
- **Universal** salvation Su cừu rỗi phố-quát

University Dai hoc

Unknowable, The Bang bất khả tri

Unknown God Đức Chúa Trời không biết

Unleavened Không có men

Unpardonable sin Tội lỗi không thể tha thứ

Unrighteousness Su bấtcông

Upholder Đảng nàng-đờ Upright Đứng thắng . Utopia Thời đại toàn hảo

Uprightness Sy công bình, Sự ngay thẳng

Upsilon Mẫu tự Hi-lạp như U

Upuaut Thần chó sói của Ai-cập

Ur Uro (Kinh-đó của Babilôn)

Uriel Uriên (Thiên sứ)

Urim and Thummim Urim và Thumim (Thánh vật)

Usher Nhân viên của ban trật tự trong Thánhđường Tin-lành

Uta - Napishtim Uta-Napishtim Napitim (Một người ở Babilôn được thoát khỏi cơn hòng thủy nhờ đồng tàu như Nôê)

Utilitarism Chu nghĩa duy-ích

TT

V

25

Vacation Bible School Lớp K.T. Mùa Hè Vain Hu-ảo Vain glory Hu, vinh Vanity Sự Hư Không Vanity Fair Cho phiên Hu-hoa (Của John Bunyan) Valiant Düng-cåm Variability Di bien tinh Variant Di ban Vatican Va-ti-căng (Tòa thánh) Vegetarian Người ăn chay Vegetarianism Thuyết ăn chay Vengeance Báo thù Veil Bức màn

Veracity Sự chản thực Verb Đạo, Ngôi Lời Verbal Inspiration Sy hà hơi từng chữ Verbalism Ngôn từ thuyết Verify Kiem-diem Verse Câu K. T. Câu thánh ca Vespers Buồi thờ phượng tối -Vestements Giáo-phục Vicar Linh muc sở Vicar of Christ Đức Giáo hoáng Vicarious Thay the Vicarious satisfaction Sự thay thế thỏa mãn

	149	_
--	-----	---

Vicarious sacrifice Sinh tố chuộc tôi Vice Tanh xấu Victim Nan-Nhân, Sinh-Vật Victory Cuộc thắng trận Vietnam Nước Việt-nam Vindicative Biên hô Bênh vực Vine Cây nho Vine-branch Nhành nho Vinegar Giấm Vinegar-Bible Bån K.T. 1717 in sai về truyện tich Giam Vintage Mùa hái nho Violence Bao động (Sự) Virgin Nữ đồng-trinh Virgin Birth of Jesus

Christ Sur giáng sanh

nữ đồng trình Virtuality Tiềm tính Virtue Đức hạnh, Đức tính Virtue concept Đức tính ý niệm Vision Khải tượng Visitation Thăm viếng Visitation Thăm viếng Vitalism Sanh hoạt luận Vocation Sự kêu gọi Voice Tiếng phán Voluntary Tự nguyện Voluntarism Tự nguyện

của Giê-xu Krit bởi

t?

Volunteer Chi nguyện quân

Vow Lời thể ước

thuyết

Vulgate common Bản K.T. Vulgate (Thánh Giê-rôm dịch)

¥.

	v		V	
1	17	Δ	٠,	
	_		_	

Wachtnacht watch night Đêm trước ngày làm phép cắt bì (Từ liệu Do-thái):

Wages Công giá

Waldenses Nhóm Waldo

Waldensian Church Hội thánh Vô-đoa

Walk Bước đi

Want Nhu cầu

War (Holy) Thánh chiến Watch Thức canh

Waw or vau Mẫu tự thứ sáu của Hibálai ngữ :

Wedding Hôn lễ Well-being An-toàn Well-bred Có giáo dục Well-conducted Cư xử đúng đắn Well-judged Xét xử chính xác

Whitsunday (White Sunday) Lễ Ngũ tuần (Cử hành vào Chúa nhựt thứ 7 sau lễ phục sanb)

Write Ghi chép

Wicked Xấu xa, Gian ác Will, Will of God Ý muốn, Ý chỉ của ĐCT Wind Gió (Tiêu biểu ĐTL)

Wine Rurou (Tiêu biểu sự vui mừng)

Wings Cánh (Tiều biểu Sứ mạng thiên thượng) Wince Nhăn-nhó

Wisdom Sự khôn ngoan

- 151 -

Wisdom literature Văn chương của sự khôn ngoan (Từ liệu chỉ các sách trong C. U. như Gióp, Châm ngôn v.v.) Witchcraft Ma thuật Witness Sự làm chứng Woe, Woes Thù nghịch Woman Phụ nữ Word Lời, Tiếng, Chữ Work Làm việc Works Công-tác Works of Mercy Công tác của sự thương xót World Thế gian Worship Thờ lạy Wrath Cơn thạnh nộ Wrath of God Cơn thạnh nộ của Đ.C.T. Writings Thánh văn

Ŵ

(Phần C. Ư. gồm có Thi thiên, Châm, Gióp, Nhã. Ruto, Ca. T.D. Êxotê, Êxora, Nêh. I, II Sử.)

Ŵ

- X Mẫu-từ Việt-ngữ, Mẫutự Hi-ngữ dùng tiêubiều Đấng Krit
- Xavier, Francis St. Thánh Xa-viê
- Xavierian Brothers Dòng Xa-viê (1839) (Chuyên lo vê giáo-dục

tôn-giáo)

Xipe Thần của Aztec có nhục thế

Xinhtecuhtli Hỏa thần của Aztec

XP Mẫu-tự Hi ngữ dùng Tiêu-biều về Krit

Yahweh Danh của Đức Chúa Trời gồm có 4 mẫu tự Hibálai là Yodh, Hê, Waw, Hê. K. T. Việt-ngữ dịch Giêhôya

Yahwism Nhóm dùng Danh Yahweh

Yang Durong

Year Năm

Yellow Màu vàng (Tiêu biểu sự sa-sút, phỉnhdễ, phản-phúc)

YHWH Danh Yahweh

Yodh, Jod Mẫu-tự thứ 10 của Hibálai ngữ
Yoga Triết thuyết Ấn-độ
Yogism Du-da pháp
Yoke Ách, Tiêu-biều sự nô-lệ

Yokefellow Đồng-lao, Đồng mang-ách (Philip 4:3)

Young men Thanh-niên

Youth Fellowship Thanh niên thông-công

Youth for Christ Thanhniên vì Krit

Z

- Zwingli, Uirich Duynh-Go-li, Nhà Cải - Chánh Thuy - sĩ (1484 - 1531)
- Zwinglianism Giáo thuyết Duynh-Go-li
- Zadok (Sự Công Nghĩa) Xa-đốc, tên một Thầy Tế-lễ thượng-phẩm (I Vua 1:7-2:35)
- Zacchaeus Xachê, Người thâu-thuế
- Zacharlas Xachari, Thân phụ của Giăng Báptít

Zeal Lòng nhiệt-thành

Zealot Nhóm Di-lốt (Nhóm Cách-mang Dothái, Thế kỷ thứ I T.C.)

Zenonism Hoc thuyết của Zenon

Zion Phần đất Siôn

- Zionism Phong-trào định-cư Do-thái
- Ziv Tháng tám của người Do-thái (Iyar)
- Zoroaster Giáo-Chủ Bái hỏa giáo (6 T.C.)
- Zoroastrianism Bái hộa giáo
- Zootheism Động vật thần giáo
- Zu Thần bão-tố của Babilôn

Trang	Cột	Dòng	Sai	Ðúng
4	Phải	15	Tesment	Testament
6	Phải	17	Chết	Chiết
14	Phải	13	Announmet	Announcement
18	Phải	· 26	Apotheosige	Apotheosize
20	Trái	22	Wesnesday	Wednesday
29	Phải	1	Exgesis	Exegesis
31	Trái	18	Blott	Blot
43	Trái	8	Concubiene	Concubine
47	Trái	15	Comunication	Communication
47	Trái	19	Throns	Thorns
47	Trái	23	Culsmination	Culmination
48	Phải	11 ·	nệm	nêm
53	Trái	14	Distincguish	Distinguish
66	Trái	13	Fasisity	Falsity
99 ·	Trái	17	Đại Võ-trụ	Đại Vũ-trụ
102	Trái	15	Métamsychosis	Métempsychosis
105	Phải	22	Mustagogy	Mystagogy
109	P hả i	10	New Enlish Bible	New English Bible
135	Trái.	21	Self disclasure	Self disclosure

Ðính - Chánh